

Новыя месцы ствараюць прыватнікі

СТАР. 5

Хто працуе з ісцінай?

СТАР. 7

Навацці фармацэўтыкі

СТАР. 8

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ ДЗЯРЖАВЫ І ДАБРАБЫТ ЛЮДЗЕЙ

Такіх прынцыпаў павінны прытрымлівацца прэтэндэнты на месцы ў парламенце

Пра гэта заявіў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка на нарадзе па арганізацыі працы па падрыхтоўцы і правядзенні выбараў дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь шостага склікання.

Прэзідэнт даручыў выпрацаваць шэраг крытэрыяў, пры адпаведнасці якім дзяржава будзе падтрымліваць кандыдатаў незалежна ад іх палітычных пераваг. «Трэба на такіх кандыдатаў рабіць стаўку. Калі ім будзе патрэбна падтрымка — значыць, трэба іх падтрымаць. Усё роўна, да якіх палітычных плыняў яны будуць належаць. Галоўнае, каб гэта былі сумленныя і прыстойныя людзі», — перакананы Аляксандр Лукашэнка.

Чакаецца, што будзе выпрацавана каля дзясятка прынцыпаў. «Ніхто не стане аспрэчваць, што адным з крытэрыяў будучага кандыдата ў парламент павінна быць пытанне незалежнасці нашай дзяржавы», — растлумачыў Прэзідэнт. Яшчэ адным з крытэрыяў стане імкненне павышаць дабрабыт людзей без правядзення незразумелых радыкальных шокавых рэформаў на шкоду насельніцтву, дадаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт запатрабаваў, каб парламенцкая кампанія ў краіне прайшла арганізавана і спакойна, паведамляе прэс-служба кіраўніка дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка таксама выказаў свой пункт гледжання з нагоды асвятлення выбарчай кампаніі: «Сакрэтаў ніякіх ні ад кога быць не павінна». На думку кіраўніка дзяржавы, неабходна, каб у СМІ гучала больш інфармацыі пра тое, што зроблена ў Беларусі ў плане выканання міжнародных рэкамендацый, укаранення прынятых у свеце дэмакратычных стандартаў.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што «заканадаўства Беларусі адпавядае міжнародным прынцыпам, улічвае правы, якія склаліся ў краіне, традыцыі правядзення выбараў». «Мы ўспрымаем гэта як належнае і, адпаведна, памоўчваем часам. Аднак сіціпласці тут быць не павінна. Пра гэта трэба гаварыць», — перакананы Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што, згодна з 30 чэрвеня, дата выбараў павінна быць аб'яўлена не пазней за 10 чэрвеня, і падкрэсліў, што адпаведныя рашэнні будуць прыняты своечасова.

Парламенцкі дзённік

КЛЮЧАВОЕ ПЫТАННЕ — ПАШЫРЭННЕ ЭКАНАМІЧНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА

Такое меркаванне выказаў старшыня Савета Рэспублікі

Спікеры верхняй і ніжняй палат Нацыянальнага сходу нашай краіны Міхаіл Мясніковіч і Уладзімір Андрэйчанка сустрэліся з першым намеснікам старшыні Дзяржаўнага Савета і Савета Міністраў Кубы Мігелем Марыя Дыяс-Канелем Бермудэсам.

Міхаіл Мясніковіч адзначыў, што сумесных эканамічных праектаў «відавочна недастаткова». Галоўныя прычыны, якія стрымліваюць развіццё супрацоўніцтва, — гэта праблемы плацежаздольнасці прадпрыемстваў Кубы і дэфіцыт плацежнага балансу Беларусі. Старшыня Савета Рэспублікі бачыць выйсце з гэтага становішча ў сумесным прыцягванні знешніх інвестыцый і пошуку новых фінансавых схем супрацоўніцтва. «Мы, напрыклад, імкнемся развіваць малы і сярэдні прыватны бізнес, праводзім прыватызацыю дзяржаўнасці і працуем з партнёрамі па Еўрапейскім эканамічным саюзе», — прывёў прыклад ён.

Уладзімір Андрэйчанка ў сваю чаргу адзначыў, што сёння Беларусь і Куба паспяхова ўзаемадзейнічаюць па многім напрамках, пра якія шла гаворка на мінулых сустрэчах. Адным з прыярытэтаў партнёрства з'яўляецца супрацоўніцтва ў сельскагаспадарчым сектары, у прыватнасці пастаўка беларускай тэхнікі на Кубу. Старшыня Палаты прадстаўнікоў адзначыў, што «курс на ўмацаванне стратэгічнага партнёрства з Кубай з'яўляецца нязменным, і важная роля ў гэтым належыць парламентарыям Рэспублікі Беларусі і Рэспублікі Кубы».

У той жа час абедзве краіны плёна супрацоўнічаюць у межах міжнародных арганізацый — у тым ліку ў ААН і Міжпарламенцкім саюзе. Беларусь традыцыйна падтрымлівае Рэзалюцыю ААН аб зняцці блакады Кубы, якая тычыцца неабходнасці спыніць эканамічныя санкцыі з боку ЗША. «Наша рабочая група па супрацоўніцтве з парламентам Кубы пастаянна прымае звесткі па гэтым пытанні. Нам прыемна, што сёння пачаўся працэс нармалізацыі адносін паміж Рэспублікай Кубай і ЗША», — адзначыў Уладзімір Андрэйчанка.

Спікер Палаты прадстаўнікоў перадаў прывітанне Эстэбану Ласа Эрнандэсу, старшыні парламента Кубы, і падзякаваў за запрашэнне наведаць гэту краіну. З-за шчыльнага графіка Уладзімір Андрэйчанка не змог ачысціць гэты візіт, але запэўніў, што пасля парламенцкіх выбараў усе дакументы будуць перададзены новаму сходу і пытанне візіту з парадку дня не здымаецца.

Надзея АНІСОВІЧ.

ПАШТОВЫ ЭКІПАЖ

Чвэрць стагоддзя Мікалай КАБЯК з вёскі Басянікі Мёрскага раёна працуе паштальёнам. Адрасы дастаўкі ў яго — адзінаццаць навакольных паселішчаў. Нярэдка бывае, што за дзень Мікалаю Аркадзевічу трэба адмахаць паўсотні кіламетраў. Паўбяды, калі на двары вясна альбо лета, а як быць зімою, у завею і моцны мароз? Таму найчасцей вясковы паштальён адпраўляецца ў дарогу на кані. Паслухмяная і жвавая Венера ўжо трынаццаць гадоў дапамагае гаспадару ў яго паштарскіх вандроўках.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

ПАВЕТРАНЫЯ ХЛЕБАРобы

Карэспандэнтка «Звязды» разам з лётчыкамі агракамбіната «Зара» папрацавала на карысць будучага ўраджаю

Авіяцыя для сельскай гаспадаркі не таннае задавальненне, але ў агракамбінаце «Зара» Магілёўскага раёна ведаюць, што без гэтага не даб'юцца тых высокіх вынікаў, за якія звычайна ўшаноўваюць на галоўным свяце хлебарабаў «Дажынікі». Дарэчы, прадстаўнікі гэтай славаўтай гаспадаркі там ёсць заўсёды. Не разумею толькі, чаму сярод герояў няма Дзмітрыя Сукча і Сяргея Цімкава — лётчыкаў авіягрупы, якая ў гэтыя вясновыя дні па АН-2 больш разоў з самага ранку падываецца на 40-2 у неба і «корміць» квітнеючыя палі гаспадаркі.

50 МЕТРАЎ ПАД КРЫЛОМ

Сорамна прыгадваць, колькі было хвалявання перад палётам. Не першы раз, але лятаю не так часта. Ад гаспадаркі да невялікага аэрадрома сярэд палёў некалькі кіламетраў. Пакуль мяне вязуць туды на ўсодыходнай «Ніве», пасля чаго даведваюцца, што Ан-2 — самая бяспечная тэхніка, што нават калі рухавік адмовіцца, самалёт проста сплывае на поле. Пасля гэтых слоў становіцца лягчэй. Таму на месцы адразу ж пачала з таго, каб пусцілі ў самалёт. Начальнік авіягрупы Віктар Сасім не прыярчыў.

Камандзіры невялікага авіясудна Дзмітрый Сукча і Сяргей Цімкаў гасцінна запрашаюць у салон. Камфорту там, прызнаюся, мала. Замест пасажырскіх крэслаў вялікі бак, куды засыпаюцца ўгнаенні. У астатнім усё, як у звычайным самалёце. Кабіна на дваіх, шмат прыбораў. Калі лётчыкі даведваюцца, што я карэспандэнтка «Звязды», дазваляюць пасядзець нават за штурвалам. І вось гучыць каманда: «Ад вінта!».

За штурвалам Дзмітрый Сукча.

Легкакрылая машына ўздрыгнулася, пранеслася некалькі метраў па невялікай паласе і ўзляцела, павольна набіраючы вышыню. Сэрца калацілася хутчэй ад нечаканасці, чым ад страху. Хуткась — далёка не звышгук, усяго 160 кіламетраў у гадзіну. Ды і вышыня, мякка кажучы, умоўная. Усяго 50 метраў. Ан-2 наогул можа ляцець над полем на вышыні... 5 метраў. А 50 метраў — гэта якраз тая вышыня, якая патрэбна па тэхналогіі для ўнясення ўгнаенняў.

СТАР. 3

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір ПАТУПЧЫК, міністр энергетыкі Беларусі:

«Беларусь абсалютна адкрыта для кантактаў з міжнароднай супольнасцю пры будаўніцтве атамнай электрастанцыі ў Астраві, але мы супраць рознага роду спекуляцый. Мы запрашаем калег на пляцоўку, каб кожны мог на свае вочы убачыць ход рэалізацыі этапа праекта, не ўтойваем нічога ад грамадскасці. Мы вельмі сур'ёзна ставімся да кожнага этапу, звязанага з будаўніцтвам АЭС, у тым ліку да пытанняў выбару пляцоўкі, з падрыхтоўкай інфраструктуры, нарматыўнай базы, кадраў, арганізацыі будаўнічага працэсу. І трэба адзначыць, што міжнародны арганізацыйны ўплыў у сферы атамнай энергетыкі пазітыўна ацэньваюць вопыт беларускага боку ў рэалізацыі праекта АЭС».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 25.05.2016 г.

Долар ЗША	19759,00 ▲
Еўра	22102,00 ▲
Рас. руб.	294,53 ▲
Укр. грыўня	786,11 ▲

Увага!
Адкрыта падпіска на друкаваныя сродкі масавай інфармацыі на 2 паўгоддзе 2016 года

ДЛЯ ФІЗИЧНЫХ І ЮРЫДИЧНЫХ АСОБ

АФАРМЛЯЙЦЕ:

- ✓ праз сістэму «Інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpost.by
- ✓ у аддзяленнях паштовай сувязі
- ✓ праз плацежна-даведныя тэрміналы
- ✓ у офісе, выклікаўшы паштовага кур'ера
- ✓ дома, запраўшы паштальона
- ✓ па факсе (для юрыдычных асоб)

АТРЫМЛІВАЙЦЕ:

- ✓ па назаным адрасе праз аб'ёмную паштовую скрыню
- ✓ у афіс паштовай сувязі праз аб'ёмную скрыню або «Да запатрабавання»
- ✓ з рук у рукі (дастаўка да кватэры)

Падпіска на ўсе беларускія друкаваныя сродкі масавай інфармацыі і замежныя друкаваныя выданні

Падпісвайцеся на любыя выданні

Падрабязную інфармацыю вы можаце атрымаць у любым аддзяленні паштовай сувязі ці па тэлефонах у г. Мінску:	Брэскі філіял (8-0162) 20-53-68
	Віцебскі філіял (8-0212) 61-41-66
	Гомельскі філіял (8-0232) 71-50-42
	Гродзенскі філіял (8-0152) 75-71-40
	Мінскі філіял (8-0172) 227-50-80
	Магілёўскі філіял (8-0222) 31-68-82

222-72-17, 293-55-95, 327-20-31

Падпісвайцеся на любыя выданні

БЕЛПОЧТА Call-центр 154 www.belpost.by shop.belpost.by

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Ці быў выбух на борце А320?

Кіраўнік судмедэкспертызы Егіпта Хішам Абдэль Хамід абверг інфармацыю аб выбуху на борце пацярылага крушэнне ў Міжземным моры егіпецкага самалёта А320. «Паведамленні, якія прайшлі ў шэрагу СМІ і прылісваліся крыніцам у судмедэкспертызе, з нагоды аналізу астанкаў пасажыраў, не адпавядаюць рэчаіснасці і не маюць пад сабой ніякіх падстаў, — заявіў ён афіцыйнаму агенцтву MENA. — Гэта толькі здагадка, якая не мае ніякага дачынення да крыміналістычнай экспертызы і экспертаў, якія там працуюць».

Пра тое, што аналіз астанкаў загінуўшых пры катастрофе паказвае на выбух на борце, паведамліла Associated Press са спасылкай на экспертаў-крыміналістаў. Пры гэтым, паводле іх слоў, сляды выбуховых рэчываў пакуль не знойдзеныя.

Citigroup прагназуе нафту па 65 долараў

Аналітыкі міжнароднага фінансавога холдынга Citigroup прагназуюць, што сярэдні кошт барэля нафты маркі Brent павысіцца да 50 долараў у трэцім квартале 2016 года і да 65 — да канца 2017-га. Свой прагноз эксперты тлумачаць запаволеннем росту здабычы краінамі, якія ўваходзяць у ОПЕК. Акрамя таго, у бягучым годзе паўсталі сур'ёзныя перабоі з пастаўкамі з Нідэрлі, Лііі і Канады. Які адзначаюцца ў далейшым, у найбліжэйшай будучыні не прадбачыцца падстаў для зніжэння цен. У сваім папярэднім прагнозе эксперты падкрэслівалі, што дасягненне такога ўзроўню цен малаверагоднае да чацвёртага квартала 2016 года.

Тысячы лятучых лісіц перахаджаюць жыць аўстралійцам

Улады аўстралійскага Новага Паўднёвага Уэльса абвясцілі аб рэжыме надзвычайнага становішча ў партовым горадзе Бэйтмэн Бэй з-за наважсця лятучых лісіц. Для барацьбы з гэтымі жывёламі, якія харчуюцца ў асноўным кветкамі, сакамі і мяккаццю плодуў, урад рэгіёна выдзяліў 2,5 мільёна долараў. У горадзе і яго наваколлі зараз знаходзяцца каля 100 тысяч лятучых лісіц, вонкава падобных на кажаноў. Мясоўным жыхарам яны сур'ёзна перашкаджаюць, бо гэтыя жывёлы суправаджае пастаянны шум і дрэнны пах, абставіны сапраўды даводзяць сітуацыю «да надзвычайнага становішча». Пакуль улады яшчэ не прынялі рашэння аб тым, якім спосабам прагнаць жывёл. Як мяркуюць біёлагі, рукакрылыя прыцягваюць пах кветкаў, якія растуць у ваколіцах горада. Яны таксама адзначаюць, што гэтыя жывёлы адыграваюць важную ролю ў распаўсюджанні насення раслін.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Фізічная актыўнасць зніжае рызыку 13 відаў раку

Даследчыкі з Нацыянальнага інстытута анкалогіі ў ЗША прааналізавалі даныя аб фізічнай актыўнасці 12 груп добраахвотнікаў з Еўропы і ЗША. Затым яны супаставілі гэтыя даныя з распаўсюджанасцю 26 відаў раку. За 11 гадоў сярэд 1,4 мільёна ўдзельнікаў было выяўлена 186 932 выпадкі раку.

Навукоўцы выявілі: высокі ўзровень фізічнай актыўнасці зніжае рызыку ад 13 да 26 відаў раку. Так, дзякуючы яму зніжалося рызыка аднакарцыномы стрававода (на 42%), раку печані (на 27%), лёгкіх (на 26%), нырака (на 23%), кардыяльнага аддзела страўніка (на 22%). Акрамя таго, верагоднасць міелаіднага лейкозу памяншалася на 20%, м'яломы — на 17%, раку тоўстай кішкі — на 16%, галавы і шыі — на 15%, прамой кішкі — на 13%, малочнай залозы — на 10%.

У цэлым фізічная актыўнасць зніжала рызыку раку на 7%.

КОРАТКА

Двухразовая алімпійская чэмпіёнка Кацярына Карстэн атрымала права выступіць на сёмай Алімпіядзе запар. Упершыню ўраджанка Крупскага раёна выступіла на Алімпіядзе ў 1992 годзе ў Барселоне, дзе стала бронзавым прызёрам у чацвёрцы парнай.

Міністэрства фінансаў назвала топ-10 прыбытковых адкрытых акцыянерных таварыстваў Беларусі за 2015 год. Узначалі спіс «Беларуськаліі» (Br1,26 трлн), у трыці знаходзяцца «Газпром трансгаз Беларусь» (Br4,9 трлн) і Мазырскі НПЗ (Br3,5 трлн).

Міністэрства гандлю Беларусі дазволіла магазінам і кафэ не працаваць у ноч на 1 ліпеня ў сувязі з дэманічымі.

Рынак працы

Каму абцягаюць заробак у 100 мільёнаў?

Ці рэальна за месяц зарабіць на падарожжа па Паўднёвай Афрыцы, а за год — на новую кватэру ў сталіцы? Для сярэднястатыстычнага беларуса з заробатнай платай у сем мільёнаў (такія лічбы прыводзіць Белстат) сумы, бадай, фантастычныя. Але на біржы працы часам з'яўляюцца вакансіі з прапановамі пад сто мільёнаў. «Звязда» высветліла, каму са спецыялістаў гатовы столькі плаціць і якія ўмовы неабходны, каб заняць гэтыя пасады.

Айцішнік з веданнем фітнесу

Частка прывабных прапаноў — для праграмістаў. Так, дырэктара па тэхнічных пытаннях шукае міжнародная кампанія, якая распрацоўвае рашэнні па кіраванні тэлемауніцыяльнымі аператарамі. За месяц абцягаюць 85 мільёнаў рублёў. Але, разумела, не кожны, хто адвучыўся на айцішніка, можа разлічваць на гэтыя грошы. З патрабаванняў наймальніка — свабодная англійская і ўкраінская мовы і вопыт, не меншы за пяць гадоў. Год там, дарэчы, на гэтым месцы ўжо шукалі чалавека. Але той, як бачым, не затрымаўся. Ці то работнік з абавязкамі не справіўся, ці то заробак для такой пасады недацягвае.

ПАТРАБУЮЦА ПРАДАЎЦЫ... МЕТАЛАПРАКАТУ

Спецыяліста па камп'ютарнай графіцы за 89 мільёнаў запрашаў мініскі офіс амерыканскай кампаніі.

— Для ІТ-сферы гэта стандартная вакансія, — здзівіліся нашаму інтэрв'ю ў фірме і прызналіся, што работніка, які іх цалкам задаволіў, ужо знайшлі. Патрабаванню, між іншым, было шмат: больш за дзевяць гадоў вопыт інтэр'ютарнага дызайну для сайтаў і прылад, добрае валоданне англійскай мовай і... глыбокія веды ў галіне фітнесу. Апошня ўмова не каліры наймальніка: дызайнер цяпер працуе над праграмай, якая дапамагае весці здаровы лад жыцця.

Для спецыялістаў, не звязаных з ІТ-індустрыяй, прывабныя прапановы таксама ёсць. Дзве вакансіі з рэкорднымі заробкамі адкрыты ў прадстаўніцтве турэцкай кампаніі, якая займаецца авіяперавозкамі. 99 мільёнаў за месяц гатовы плаціць бухгалтары і начальніку аддзела браніравання і продажаў. На вакансіі адгукнуліся з дзясяткаў чалавек, але месцы дагэтуль не заняты. З неабходнага — вопыт працы ад 10 гадоў у авіякампаніі (у тым ліку і ў замежных прадстаўніцтвах ад п'ці гадоў), добрая турэцкая мова, веданне сістэмы браніравання і продажаў квіткоў. Бухгалтар у дадатак да ўсюго павінен быць знаёмым з асаблівасцямі ўважкоў Турцыі. Які патлумачылі кадравы кампаніі, гэта патрэбна для замежных камандзіроўкаў.

СТАР. 2

СПАДЧЫНА СЛУЖЫЦЬ НАШЧАДКАМ

Шэраг музеяў на месцы гістарычных аб'ектаў адкрылі за пяцігодку на Брэстчыне

Усебеларускі народны сход

Часцей за ўсё пра адраджэнне гістарычнай спадчыны гавораць у сувязі з развіццём турызму. І гэта зразумела. Гасцям трэба паказаць нешта цікавае, запамінальнае, каб прыцягнуць іх увагу і грошы. Аб'екты, якія атрымалі апошнім часам другое жыццё, з названай задачай спраўляюцца. Але ж мы адраджаем былыя палацы, сядзібы і фальваркі не толькі для гасцей, а найперш для сябе. Каб ведаць сваё мінулае, захававаць дзці выучыць і шанавец гісторыю роднай зямлі. І на гэтым шляху Брэстчына зрабіла нямяла, пачынаючы з нулявых гадоў і асабліва за апошнюю пяцігодку.

Ёсць нагода ганарыцца той часткай палацавага комплексу Салегаў у Ружанах, якая паўстаала фактычна з руін. Ружанскі замак, так яго да гэтай пары называюць месцічны, заклаў канцлер Вялікага Княства Літоўскага Леў Салега ў 1596 годзе. Праз сто гадоў замак быў цалкам разрабаваны і спалены падчас вайны са шведамі. У XVIII стагоддзі яго перабудавалі. Архітэктар Ян Самуэль Бекер узвёў палац такім, якім яго захаваў даўня карціна і гравюры. Але ў 1831 годзе за падтрымку вызваленчага паўстання расійскі імператар канфіскаваў палац у Салегаў. Унікальную бібліятэку, якая налічвала больш за 4,5 тысячы кніг на 10 мовах, вывезлі ў Маскву. Разбуранне ружанскага Версале працягвалі Першая і Другая сусветныя вайны. Былы палац зёўраў руінамі, яго тэрыторыя служыла пашай для коз і авечак.

Рэстаўрацыйныя работы ў Ружанах пачаліся ў 2008 годзе. А ў студзені 2011 года афіцыйна адкрыўся музей «Ружанскі палацавы комплекс Салегаў». Сёння музей складаецца з чатырох экспазіцыйных і выставачнай залы, якія ўвесь час папаўняюцца экспанатамі. Работы па рэстаўрацыі працягваюцца і будуць весціся яшчэ доўга. Адноўлена частка паўднёвага корпуса — абодва флігелі і ўязная брама. Распачата рэстаўрацыя ўсходняга корпуса. Раней тут былі манеж, княжачая канцелярыя, тэатр, у якім працавалі каля ста актёраў і музыкантаў. Тэатр меў сем куліс, цэгам адной пастаноўкі можна было памяняць некалькі дэкарацый. Паводле плана рэканструкцыі ўсходняга корпуса, тэатр у стылі XVIII стагоддзя мяркуецца захаваць. З'явіцца таксама новыя экспазіцыйныя залы.

У цяперашнім музеі знайшлі сваё месца археалагічныя знаходкі — пячэная кафра, прадметы посуду, нават гузік з ініцыяламі Аляксандра Салега. Коля пліты ў гонар візіту ў Ружаны караля Рэчы Паспалітай і вялікага князя літоўскага Уладзіслава IV Вазы з жонкай Цэцыліяй Рэнатай Аўстрыйскай — асаблівы экспанат. Цікавы элемент экспазіцыі — адрастаўраны драўляны герб, які вісеў на ўязной браме з 1772-га да 2008 года. Цяпер ён займае адну са сцен залы. Прадметам гонару музейных работнікаў, несумнянна, з'яўляецца віртуальная Салегаўна. Лічбавы варыянт вялікай часткі бібліятэкі з'явіўся стараннамі бібліятэчных работнікаў Беларусі, Польшчы, Расіі, Літвы. Гэты міжнародны праект прэзентавалі на адным са свят «Ружанская брама», якія паступова ўваходзяць у традыцыйна гарадскага пасёлка.

Дырэктар музея Руслан Кніга гаворыць, што кожны год музейнікі комплекс наведваюць каля 20 тысяч чалавек. Можна, не вельмі шмат у параўнанні з тым, які патак наведвальнікаў прымаюць іншыя аб-

екты, але ж гэта толькі пачатак, і рэканструкцыя палацавага комплексу працягваецца. З часам у Ружанах плануецца прымаць больш турыстаў і праводзіць больш мерапрыемстваў.

Хутка заваяваў вядомасць яшчэ адзін знакавы гістарычны будынак Брэстчыны — сядзібна-паркавы комплекс Нямцэвічаў. Ён знаходзіцца ў Скоках, гэта зусім побач з абласным цэнтрам. Найбольш вядомы прадстаўнік роду Нямцэвічаў — пісьменнік, публіцыст, дзяржаўны дзеяч, ад'ютант Тадэвуша Касцюшкі, адзін з аўтараў першай канстытуцыі ў Еўропе Юльян Урсын Нямцэвіч (1757—1841).

Скокаўскі палац найперш вядомы падпісаннем пратакола аб вайнным перамір'і паміж Саўецкай Расіяй і Германскай імперыяй 15 снежня 1917 года. Тым самым была фактычна спынена Першая сусветная вайна. Сам жа палац быў тады рэзідэнцыяй прынца баварскага Леапольда. Тут рыхтаваўся Брэсцкі мір, які крыху пазней падпісалі на тэрыторыі Брэсцкай крэпасці.

Сядзіба Нямцэвічаў многа бачыла на сваім вяку і шмат што перажыла. Двойчы была цалкам разрабаваная. Яе планавалі ўзварваць, маглі проста разабраць на цэглы, але яна ацалела.

У пэўным сэнсе будынку пашанцавала, бо тут з сярэдзіны 1940-х да сярэдзіны 1980-х гадоў знаходзілася школа. Потым некалькі гадоў былы палац пераўвядзены ў запустелы. А ў 2006 годзе пачаліся работы па яго рэстаўрацыі. У снежні 2013 года першых наведвальнікаў прыняў гісторыка-мемарыяльны музей. На першым заверсе госці могуць пазнаёміцца з пакоем Юльяна Нямцэвіча. Тут размешчаны дзве залы — землеўпарадкавання і роду Нямцэвічаў. На другім паверсе аформлены парадная зала, музычна-мастацкі салон, скарбніца, збройныя пакоі. У выставачнай зале экспануюцца карціны з выявамі помнікаў архітэктуры Брэсцкага раёна. Названыя работы майстры падарылі музею пасля свайго плену, прымеркаванага да адкрыцця музея.

Скокаўскі музей праводзіць вялікую асветніцкую работу па тэматыцы Першай сусветнай вайны. Увайшлі ў традыцыю навукова-практычныя канферэнцыі, тэматычныя выставы. Праводзіцца рэканструкцыя падзей стагадовага даўняны, на якія збіраюцца аматары гісторыі з многіх краін свету.

Працягваецца маштабная рэканструкцыя палаца графаў Пуслоўскіх і Івацэвічкіх раёна. Ужо сёння комплекс наведваюць і аглядаюць зvonку шматлікія турысты, якія з'яўджаюць у дом-музей Тадэвуша Касцюшкі. Названы дом быў створаны раней на месцы радавой сядзібы Касцюшкі. А ў 2008 годзе пачаліся работы па адраджэнні вялікага палаца, які некалі называлі «рыцарскай мрой». Будынак складаўся з цэнтральнага двухпаверховага корпуса і двух бакавых крылаў. З-за гранёных зубчастых вежаў яго нярэдка называлі яшчэ мініюрным замкам. 12 вежаў сімвалізавалі месяцы года. У палацы было 132 пакоі і раскошныя залы. Яго акружалі ўнікальны парк і гонар гаспадароў — аранжэрыя.

Помнік гісторыка-культурнай спадчыны быў унесены ў Дзяржаўную інвентырызуюючую праграму і атрымаў рэспубліканскае фінанса-

Адноўлена частка палацавага комплексу Салегаў у Ружанах.

ванне. І вось ужо паўстала сцены з вежамі ў ранейшай прыгажосці. Работы вядуцца ўсёрады. На шчасце, такіх прыкладаў па вобласці можна прывесці нямала. У справе адраджэння гістарычных помнікаў, акрамя дзяржаўных сродкаў, задзейнічаны і прыватныя ініцыятыва, і грошы грамадскіх арганізацый, і замежныя інвестыцыі. Добра, што паўстае з нябыту вельмі прыгожы **Воўчынскі касцёл** — кultaвае збудаванне на радзіме князю Чартаўскіх і іх нашчадкаў, апошняга караля Рэчы Паспалітай Станіслава Аўгуста Панятоўскага. Не развальваецца сядзіба Бохвіцаў у Ляхавіцкім раёне, звязаная з імем Элізы Ажэшкі. Многія цікавыя, слаўныя, прыгожыя, значныя аб'екты чакаюць сваёй чаргі і, трэба спадзявацца, дачакаюцца.

Як паведаміў **начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Брэсцкага аблвыканкома Аляксандр МУРАШКІН**, прынята рашэнне навукова-метадычнага савета па ахове гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры аб мэтазгоднасці надання статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці ў рэгіёне 11 матэрыяльным нерухомым, двум рухомым і шасці нематэрыяльным аб'ектам. Аляксандр Мурашкін таксама адзначыў, што нямяла зроблена на гэтым шляху з прыцягненнем пазабюджэтных сродкаў. Напрыклад, **новы будынак музея Напалеона Орды ў вёсцы Баравічы Іванаўскага раёна** ўздзелены за кошт замежных грантаў, ён уступіў у строй летась. Удалося прыцягнуць сродкі і на рэстаўрацыю **Крыжаўдзвіжанскай царквы ў вёсцы Вістычы Брэсцкага раёна**. Памянлі гаспадароў палаца ў Паланечцы і сядзібы ў Ястраблі Баранавіцкага раёна, палац у Высокім Камянецкага раёна. Распачата работа па кансервацыі на капіцах у Дубаі Пінскага і Моладаве Іванаўскага раёнаў.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
27 мая 2016 года ў 15.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаармейская, 9) адбудзецца пасяджэнне адзінаццатай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання.

У СОМА — ЧАС СПАКОЮ

У найбуйнейшага насельніка беларускіх вадаёмаў — сома — пачаўся нераст. Сом адкладае ікру пазней за асноўную масу рыб, калі вада добра прагрэецца.

— Згодна з Правіламі вядзення рыбалоўнай гаспадаркі і рыбалоўства, забарона на вылаў сома ўстанаўліваецца двойчы на год. У вясенне-летні перыяд ён дыферэнцаваны па рэгіёнах. У паўднёвых абласцях краіны (Брэсцкай і Гомельскай) абмежаванні ўжо пачалі дзейнічаць з 19 мая і працягнуцца да 20 чэрвеня. На астатняй тэрыторыі забарона будзе ўстаноўлена з 31 мая і 1 ліпеня, — паведаміла прэс-сакратар Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь **Вольга ГРАМОВІЧ**.

Сом — не толькі важная прамысловая рыба, але і «моцнае» зьяві ў харчовым ланцужку вадаёма: ён спажывае хворую і мёртвую рыбу, падтрымліваючы тым самым чысціню воднага асяроддзя. У той жа час сом застаецца прывабным трафеям для браканьеры, якія для яго вылаву выкарыстоўваюць не толькі забароненыя прылады, але і выбуховыя рэчывы.

Незаконная здабыча адной асобіны сома падчас забароны аб'ядзена паарушальнікам у 2 мільёны 520 тысяч рублёў (12 базавых велічынь). Акрамя таго, на іх будзе накладзены адміністрацыйны штраф — да 50 базавых велічынь. А ў выпадку, калі шкода ад нелегальнай рыбалкі складае 100 і больш базавых велічынь, можа быць заведзена крымінальная справа.

ТАВАРЫ ДЛЯ ДАЧНІКАЎ І АДПАЧЫВАЛЬНІКАЎ

Летам Белкасаўза арганізуе выязны гандаль амаль у 200 месцах масавага адпачынку.

З надыходам летняга сезона ён будзе весціся ў парках, скверах, на пляжах ля рэк, азёр, вадасховішчаў. Усяго будзе не менш як 186 пунктаў гандлю па ўсёй краіне, паведамілі ў Белкасаўзе. Акрамя гэтага, летам спажывацка-аперацыйнага гандлявае абслугоўванне 3,7 тысячы дачных кааператываў і садоўніцкіх таварыстваў. Запланавана работа 153 сезонных стаянчарных крам, адпраўка дадатковых аўтакрам у 1,5 тысячы таварыстваў. Асноўнай задачай у сферы гандлю на бягучы год для Белкасаўза застаецца захаванне сваіх пазіцый у сельскай мясцовасці і нарошчванне прысутнасці ў гарадах. Прыярытам таксама будзе развіццё матэрыяльнай базы гандлю. Толькі за мінулы год на інвестпраекты гандлёвай галіны спажывацка-аперацыйнага накіравана 249 мільярдаў рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

ДЗІЦЯ ВЫПАЛА З АКНА ВОСЬМАГА ПАВЕРХА

З акна васьмага паверха дома па вуліцы Луцкай у Брэсце ў панядзелак выпала двухгадовае дзіця.

Відавочцы здарэння, якія стаялі на аўтобусным прыпынку, выклікалі «хуткую дапамогу». Машына прыбыла за лічаныя хвіліны, і малага забралі. Ён быў жывы і моцна плакаў. Дзіця адвезлі ў абласную дзіцячую бальніцу і спрабавалі выратаваць, аперацыя доўжылася каля васьмі гадзін. Але, як паведамілі ў прэс-службе Брэсцкага абласнога УУС, ночку хлопчык 2013 года нараджэння памёр. Паводле пацярпелых звестак, сям'я характарызуецца станоўча. Пакуль маці малага была на кухні, ён падцягнуў дзіцячэе крэсла, адчыніў акно, не ўтрымаўся і выпавіў.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

АШУКАЛА ПРЫЯЦЕЛЯ НА 200 МЛН

У сталіцы міліцыя затрымала жанчыну, якая махлярскім шляхам завалодала больш чым 200 мільёнамі рублёў.

З верасня 2014 года па лістапад 2015-га 28-гадовая непрацуючая жыхарка Маладзечна вымантала гэтаму суму ў пацярпелага, з якім была ў сяброўскіх стасунках. Яна пад расліпку неаднойчы пазычала грошы, абяцаючы іх вярнуць. Да таго ж зламаныца папрасіла ў прыяцеля пакарыстацца яго планшэтам і мабільным тэлефонам. Малады чалавек і не здагадаўся, што дзіцячына не збіраецца яму нічога вяртаць. Калі доўг склаў больш за 210 мільёнаў рублёў, стаімушыся чакаць, пацярпелы нарэшце звярнуўся ў міліцыю. Як паведамыла Фрунзенскі РУУС г. Мінска, затрыманай за махлярства ў асабіва буйным памеры пагражае пакарэнне ў выглядзе пазбаўлення волі тэрмінам да дзесяці гадоў. Раней дзяўчына прыцягвалася да крымінальнай адказнасці за аналагічныя злачынствы.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

НЕ ТОЙ БИЛЕТ ВЫЦЯГНУЛА

Знаходка валюты скончылася крадзяжам

Супрацоўнікі сталічнага крымінальнага вышуку ўстанавілі асобу жанчыны, якая ў адным з аддзяленняў банка забрала політэлеграфны пакет з 6 тысячамі еўра, забыты іншым кліентам.

— У міліцыю з заявай звярнуўся малады чалавек, які расказаў пра тое, як прышоў у аддзяленне банка памяняць валюту. Пры сабе ён меў чорны політэлеграфны пакет з еўра. Памянушы частку грошай, наведвальнік выйшаў, пры гэтым той самы пакет застаўся ляжаць каля акенца касі. Калі спаліхнуўся і вярнуўся назад, прапажа на месцы ўжо не было, — расказала прэс-афіцэр **Цэнтральнага РУУС г. Мінска Таццяна АБОЗНА**. — Правахоўнікі ўстанавілі жанчыну, якая забрала пакет з грашмамі. Гэта была 56-гадовая мінчанка, якая ў той дзень ішла ў бібліятэку вяртаць прачытаныя кнігі, а па дарозе вырашыла зайсці ў аддзяленне банка, каб купіць латарэйны білет. Жанчына заўважыла пакет каля акенца касіра і, калі набыла білет, падыйшла да яго і зазірнула ўсёрады. Убачыла, што там ляжаць пакчы валюты, і забрала знаходку сабе. Заведзена крымінальная справа за крадзж.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

ШКОЛА Ў ШОКУ

У сталіцы гімназіст параніў настаўніцу

Па факце замаху на забойства педагога заведзена крымінальная справа.

Як вынікае з афіцыйнай інфармацыі Следчага камітэта Беларусі, у панядзелак 23 мая, а дзвятнай гадзіне раніцы настаўніца адной з навучальных устаноў Кастрычніцкага раёна сталіцы забрала нумар сваёй дачкі і паведаміла пра тое, што адзін са старшакласнікаў толькі што нанёс ёй удар у шыю вострым прадметам. Пацярпелую жанчыну тэрмінова шпіталізавалі ў бальніцу, дзе ёй была аказана необходимая медыцынская дапамога.

Тым часам у сёння пачалі абмяркоўвацца нібыта падрабязнасці жудаснага здарэння. Быццам бы настаўніцу трымалі чацвёрта школьнікаў, прымушалі працаваць па абразы навучанцаў, выратаваць педагога спрабавалі калегі-настаўнікі... Як расказаў пазней **начальнік аддзела інфармацыі і сувязі з грамадскасцю Следчага камітэта Беларусі Сяргей КАБАКОВІЧ**, падазраваны ў злачынстве падлетак быў затрыманы, з ім пачалі працаваць следчыя. Па факце замаху на забойства жанчыны была заведзена крымінальная справа. У школе, на месцы здарэння, знаходзіцца спецыялісты, якія праводзяць неабходныя следчыя дзеянні, каб усталяваць усё падрабязнасці таго, што здарылася. Дапывалі калег пацярпелай настаўніцы, а таксама вучняў.

У прыватнасці, прадстаўнік Следчага камітэта Беларусі цягам дня канстатаваў — педагог прышла ў прытомнасці. Паведамылася, што стан жанчыны стабільна цяжкі... Сяргей Кабаковіч абверг інфармацыю, што настаўніцу нехта ўтрымліваў. «Падрабязны і пацярпелы знаходзіліся ў кабінце ўдавак». Пра першага было агучана, што хлопчы вычыўся добра, выхоўваўся ў добрай сям'і, ні на якому ўліку не стаў. Следчыя шукалі прадмет, якім школьнік параніў педагога...

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

■ Прыярытэты

КУЛЬТУРА ЯК ФАКТАР БЯСПЕКИ

Дзеячы культуры і мастацтва Беларусі адзначаны дыпламамі і ўзнагародамі Міністэрства абароны

Традыцыйная сустрэча міністра абароны з прадстаўнікамі творчых саюзаў і арганізацый, а таксама прэзідыумам Рэспубліканскай камісіі па шэфстве работнікаў культуры і мастацтва над асабовым складам Узброеных Сіл адбылася ўчора ў Драматycznym тэатры беларускай арміі.

Фота Сяргея ІІІКАНОВА

— Ва ўсе часы маральны дух людзей адыгрываў ключавую ролю ў забеспячэнні бяспекі, — звяртаючыся да прадстаўнікоў творчай інтэлігенцыі, адзначыў **міністр абароны Беларусі генерал-лейтэнант Андрэй РАУКОВ**. — І ў сучасных умовах, калі менавіта свядомасць чалавека становіцца галоўным прадметам уздзеяння ў рэгуляванне, культура і мастацтва з'яўляюцца найважнейшымі фактарамі забеспячэння бяспекі. Важную ролю ў захаванне святых традыцый уносяць армейскія творчыя калектывы, у тым ліку і лаўрэаты «Звязда» — установы культуры ваеннага ведамства.

Узгадаўшы мерапрыемствы па святкаванні 71-й гадавіны Перамогі ў Другой сусветнай вайне, кіраўнік слагава ведамства адзначыў, што перамога ў той вайне — не толькі ваенная, але і духоўная. «І той гістарычны факт, што ў 1941 годзе Саюз стаў самай чытаючай краінай у свеце, адыграў вырашальную ролю ў бітве з ворагам чалавецтва, — перакананы Андрэй Раўков. — Галоўным жа урокам мінулае вайны з'яўляецца тое, што нельга дапусціць паўтору трагедыі, неабходна ўсім матчыным арсеналам мер захаваць мір і стабільнасць. Гэты ўрок асабіва актуальны сёння, у год 75-годдзя пачатку Вялікай Айчыннай вайны».

Толькі сёлетра пры непасрэдным удзеле ваенна-шэфскай камісіі былі рэалізаваны шэраг патрыятычных праектаў, якія заслужана атрымалі высокую ацэнку грамадства.

— Мы, творчыя людзі, добра разумеем, што без духоўнага здароўя грамадзян нашай краіны, асабовага складу Узброеных Сіл не магчыма забеспячэнне бяспекі Айчыны, — падкрэсліў **народны артыст СССР і Беларусі, старшыня Беларускага саюза кампазітараў, старшыня камісіі Ігар ЛУЧАНОК**. — Мы ўдзячны кіраўніцтву Міністэрства абароны за нязмэнную падтрымку традыцый высокай культуры, стварэнне неабходных умоў для арганізацыі працы творчых калектываў краіны, развіццё армейскіх устаноў культуры. Беларусь, напэўна, адзіная краіна ў свеце, дзе за апошнія 25 гадоў створаны армейскі тэатр.

Штогод на ваенную тэматыку з'яўляюцца новыя творы. Толькі летась мастацкі фонд студыі ваенных мастакоў папоўніўся новымі яркімі творами выяўленчага мастацтва. За мінулы год студыяй праведзена пяць тэматычных выставак у абласных і раённых цэнтрах краіны. Адметна, што да мастакоў «старажылаў» далучаюцца маладыя аўтары. Сярод іх — Аляксандр Асядоўскі, работы якога «Вышыня» і

«Непазбежнасць расплаты» папоўнілі скарбонку твораў на ваенную тэму. Як прызнаўся мастак, гэта яго дэбют. Дагэтуль у сваёй творчасці ён закранаў іншыя сферы жыцця. На далейшыя творы мастака натхніла начная пасадка самалётаў на аўта trasу, на якой яму давалося папрысутнічаць.

Актульна працуе і студыя ваенных пісьменнікаў. Яны рэгулярна выязджаюць у ваінскія часці, выступаюць перад курсантамі Ваеннай акадэміі і вайсковых факультэтаў іншых ВУН. І, вядома, з'яўляюцца новай творы. Адзін толькі Вячаслаў Бандарэнка летась выдаў тры кнігі, на днях убачыла свет яшчэ адна. І ва ўсіх іх адзін лейтматыў — любоў да Айчыны, гістарычнага мінулага, павага да абаронцаў.

«Армія — усё маё жыццё, — гаворыць пісьменнік і тэлеведучы Вячаслаў Бандарэнка. — І ў гэтым ёсць нават парадокс, бо ў мяне няма ніякага ваінскага звання і, па аб'ектыўных прычынах, у ваеннае вучылішча мяне не ўзялі. Тым не менш усё мае пручыцца з часоў Мікалая І былі афіцэрамі: бацька, дзед, прадзед і прапрадзед наслі пагоны палкоўніка. Ва ўсіх апошніх войнах, уключаючы падзеі ў Афганістане, мая сям'я ўдзельнічала. Таму тое, што я звярнуўся да ваеннай тэматыкі, абсалютна не дзіўна. Больш за тое, я абсалютна перакананы, што афіцэрскае корпус — гэта эліта грамадства».

— Што кіруе светам? Многія лічаць, што доллар, нафта і газ, — адначасна **начальнік ўпраўлення інфармацыі — прэс-сакратар галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы Міністэрства абароны Уладзімір МАКАРАУ**. — І калі ім кажуць, што светам кіруе нематэрыяльнае, здзіўляюцца. Матэрыяльнае — сфера прагматыкі і статыстыкі. Што тычыцца душы і духоўных фактараў, то гэта сфера будучыні, сэнсаў, найвялікшых сімвалаў. Менавіта культура свярджае самыя высокія сэнсы. І беларуская армія сёння верная традыцыям высокай культуры.

Дарэчы, сярод ўзнагароджаных Міністэрствам абароны — і фотакрэспандэнт газеты «Звязда» Сяргей Нікановіч, творчасць якога ў выглядзе фотаздымкаў таксама ўплывае на выкаванне патрыятызму і любові да роднай зямлі.

Вараніка КАНЮТА. kanyuta@zviazda.by

ПАТРАБУЮЦА ПРАДАЎЦЫ... МЕТАЛАПРАКАТУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Патрэбны працаголікі

Калі ўпэўнены, што можаце прадаць што заўгодна, наступныя прапановы якрэз для вас. Швейцарская кампанія, якая распрацоўвае стаматалагічныя прэпараты, шукае медыцынскага прадстаўніка ў Мінску. Работнік будзе «з нуля» распрацоўваць прадукцыю ў прафесійнай стаматалагічнай суполцы, праводзіць прэзентацыі і майстар-класы, удзельнічаць у спецыялізаваных выстаўках, ладзіць прома-акцыі. У дзень спецыялісту неабходна наведваць не менш за пяць стаматалагічных клінік (100 пунктаў за месяц). Асноўныя патрабаванні — вышэйшая медыцынская адукацыя, вопыт працы медыцынскім прадстаўніком ад трох гадоў і веданне ключавых гульцоў «зубнога» рынку рэгіёна.

Аклад складае 500 долараў, але кампанія абяцае, што разам з працэнтамі ад продажаў будзе мець усе пяць тысяч долараў. Бонус да фіксаванай часткі заробку, праўда, выплаціць толькі пры ўмове выканання плана. А сацыяльным пакетам (з медыцынскай страховак і мабільнай сувяззю) забяспечыць з другога года працы. Калі з'явіцца.

Іншы варыянт — паспрабаваць сябе ў гандлі металапракатам. З неабходных умоў выразна прапісаны толькі вопыт — 3-6 гадоў. У фірме папрадзжаюць: патрэбны працаголікі. «Мы гатовы плаціць, калі вы гатовы працаваць», — пазначылі ў вакансіі. Менеджары абавязку шукаць кліентаў, складаць камерцыйныя прапановы, займацца аптовым продажам металапрадукцыі, весці дакументацыю. Прыбытак у 100 мільёнаў гарантуюць за кошт працэнтаў за аўтарасу.

Самую ж нечаканую прапанову з рэкордным заробкам мы знайшлі ў Брэсце. Вакансія з'явілася напрыканцы мінулага тыдня. Мясцовы наймальнік запрашае на працу 27 аб'ядоўчыцка-плітчыкаў. Плаціць абяцае 100 мільёнаў у месяц (у той час калі астатнія вакансіі па гэтай спецыяльнасці прапаноўваюць ад 3 да 11 мільёнаў), бо на некаторыя

Фота Налея ЕЖЫК

заказы давядзецца ездзіць у Расію. Кандыдатам дастаткова мець агульную сярэднюю адукацыю і 4-5 ты дарад.

Унікальныя кандыдаты

Высокааплачаныя вакансіі на біржы зусім мала. Па падліках Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, доля прапаноў з заробкам у 10 мільёнаў і вышэй складае ўсяго адзін працэнт (у Мінску — тры працэнты). А месцаў, дзе гатовы плаціць у дзесяць разоў больш, і ўвогуле адзікі.

— Такія вакансіі,

ДОБРЫЯ СУСЕДЗІ

Мы заўжды імкнёмся да таго, каб «Звезда» была для нашых чытачоў як добры сусед, што заўжды побач. Менавіта таму не сядзіцца звяздоўцам на месцы. Пагадзіцеся, пагаварыце, абмеркаваць надзённыя клопаты важна глядзячы адзін аднаму ў вочы. А не па тэлефоне, «скайпе» ў сацыяльных сетках. Хоць ад такога віду зносін мы, вядома, не адмаўляемся.

Аднак разам з французскім пісьменнікам Антуанам дэ Сэнт-Экзоперы лічым, што адзіная сапраўдная раскоша — гэта раскоша чалавечых адносін. Таму працягваем падзяцца сустрэчы са сваімі чытачамі, прыязджаць да вас у гэты. Чарговы дзень падпісчыка абудзешча сёння на Слаўгарадскім вулзе паштовай сувязі з 12 да 15 гадзін. Спадзяёмся, звяздоўская суполка ў гэтым цудоўным кутку Магілёўшчыны павялічыцца. Заўважце — даўно не бачыліся!

ПАВЕТРАНЫЯ ХЛЕБАРобы

Ан-2 пайшоў на узлёт.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Адчуванне, што стайш на даху 17-павархога дома. Лес, вёска, палі на выгляд хоць і цацачныя, але ўсё можна разгледзець. Раптам пазнаю тое самае поле, дзе ў жніўні брала інтэрв'ю ў аднаго з перадавікоў па нарыхтоўцы хлеба Уладзіміра Корсака. Яшчэ пару месяцаў — і яно зноў зазьяе золатам каласоў. Вуны як дружна ўзышлі сёлета азмяя! 3-пад крыла сляццэца на іх белым снегам мінеральная падкормка. Азотныя ўгнаенні і рэгулятары росту ўносяцца з разліку 170 кілаграмаў на гектар. Хто скажаў, што бітва за ўраджай пачынаецца ў жніўні? Яна ідзе ўжо сёння. Якім ён будзе сёлета, яшчэ рана загадваць. Але тое, што ў аграркамінаце дзеля гэтага робіцца ўсё і нават больш, пераканалі на свае вочы. Авіягрупа «Зары» працуе сумленна, спяшаючыся ўкладзіць ў строга вызначаныя тэрміны.

Не паспяваю ўвайсці ў смак, як «аннушка» паварочваецца ў паветры і ледзь не кладзецца на бок. У панці шукана, за што б упанціла. Сяргей Цімоў супакойвае, спрабуючы перакрыць роў машыны: не трэба хвалявацца, гэта мы разварочваемся, каб ляцець назад. Мы ідзем на пасадку, а напачатку стаіць ужо другі самалёт, які прымае эстафету. У лётчыкаў цяпер гарачая пара.

ДАЛЯТАЎ ДА ОМСКА

Пакуль лётчыкі сьнедаюць (сваіх нябесных аратых гаспадарка забяспечвае гарачымі абедамі), гутарым з Віктарам Сасімам пра мінулае і надзённае малой авіяцыі. Яго

лётны стаж складае 40 гадоў. І ў гэты час ні разу не змяняў сваймі Ан-2. А вось Сяргей Цімоў да таго, як прыйсці ў сельскую гаспадарку, лятаў на Як-40, вазіў пасажыраў. Але гэта было яшчэ ў савецкія часы.

— Мы ўсе выхадцы з грамадзянскай авіяцыі СССР, — усміхаецца Віктар Сасім. — На гэтым маленькім самалётчыку я асабіста даяляў да Омска. Летаў амаль кожны дзень, там самая маленькая гаспадарка — 60 тысяч гектараў ворных зямель. І паспрабуюць без самалёта абысціся. Восі і працавалі да 2 месяцаў.

У «Зары» Віктар Сасім з 2005 года — моманту заснавання тут авіягрупы.

Прагрэсіўны метад прапанаваў тагачасны намеснік па раслінаводстве Алег Івашкевіч. Быў яшчэ добры прыклад суседзяў. З 2001 года авіяцыяні абзавалася крыжакска гаспадарка «Бель». І «Зара» вырашыла ўзяць прыклад. Два самалёты, якія дагэту туд працуюць, прышлі з Віцебскага авіятрада.

— Яшчэ два ў аэрапорце «Магілёў» стаяць, — удакладняе лётчык. — Адзін хісамалёт для выканання заказаў на баку, а другі — транспартны, каб вазіць пасажыраў.

— Як, калі не сакрат?

— У асноўным прадэстаўляю Магілёўскага аблвыканкама па маніторынгу сельгасугоддзяў. Зверху ўсе заганы як на далоні, на зямлі такога не убачыш. Будзеце ездзіць і не

разуемее, а падміцеся на 100 метраў над зямлёй — і ўсё адкрыецца. У тым ліку і тое, што не датычыцца сельскай гаспадаркі.

Эканамічная складанасць уносяць свае карэктывы. На Магілёўшчыне было 3 гаспадаркі, якія мелі авіяцыю: «Зара», «Бель» і «Рассвет» імя Арлоўскага. У «Рассвете» авіяцыя яшчэ крыху працуе, а вось «Бель» адмовілася, сёлета нават лётчыкаў звольнілі. «Зара» пакуль зацягвае пояс тужэй, але ад самалётаў пазбаўляцца не думае.

— А наколькі ад вашай працы залежыць ураджай? Бы ж, напэўна, з чымсьці параўноўваеце?

— А нічога не трэба параўноўваць. Гэта было апрабавана ў Савецкім Саюзе. Працаваў Краснадарскі інстытут па прымяненні авіяцыі ў народнай гаспадарцы. Своечасова зроблена падкормка — 4 цэнтнеры плюс, своечасова праведзена хіміпраполка — яшчэ 4 і гэтак далей. А кошт збожжа кожны год павялічваецца. Усё акупляецца ў выніку.

Віктар Сасім у малой авіяцыі ўжо 40 гадоў.

Пра тое, што без паветранай хімапрацоўкі ўраджай, вышэйшага за 60 цэнтнераў з гектара, дабіцца немагчыма, потым пацвердзіў і намеснік генеральнага дырэктара гаспадаркі па раслінаводстве Юген Сялюгін.

ЧЫРВОНАЯ ЗЯМЛЯ

Прашу прыгадаць самую яскравую выпадкі з працы, але Віктар Сасім толькі усміхаецца ў адказ: самы добры выпадак, калі нічога не здараецца. У гарачых кропках бываць не прыходзілася, а вось ліквідацыяні наступствы чарнобыльскай аварыі займаліся. Пад радыяцыйным попелам аказалася ўсё ўсходняя частка Магілёўскай вобласці.

— Існавала праграма ўнясення мінеральных ўгнаенняў у вялікай колькасці на забруджаных тэрыторыях — да 1000 кілаграмаў на гектар, — узгадвае лётчык. — Зямля практычна чырвоная была. Навуковыя лічылі, што ўгнаенне звязвае радыеануклідны, абыскоджвае стронцыў, цэзій. І мы працавалі вахтавым метадам па 10 дзён. З 1986 года, напэўна, гады два. А потым ўсё заглохла. Цяпер, калі лётчыш над гэтым рэгіёнам, толькі па палюдах дрэваў разумееш, што там не было вёскі. У Касцюковіцкім, Чарыкаўскім, Краснадарскім раёнах шмат такіх месцаў. Можна хвілін 8 ляцець — і ніводнага населенага пункта.

— А прыходзілася рызыкаваць?

— Галоўнае ў нашай працы — бяспека. Дзеля таго, каб не было здарэнняў, маецца цэлая брыгада тэхнікаў, інжынераў і іншай «прыслужы». Да таго, як самалёт узляціць, з яго зрываць ляльку. У нас у «Зары» 4 тэхрабятнікі абслугоўваюць рухавікі, яшчэ два — радыёэлектроннае абсталяванне.

— І тым не менш у навінах часам кажуць пра чарговую авіякатастрофу.

— Усе гэтыя катастрофы звязаны з тым, што пілоты цяпер лятаюць як аператары. Тэхналогія іх працы: націсне на гэтую кнопку, на гэтую. За ўсё адказвае бартавы камп'ютар. Калі ён выходзіць са строю, тады праблема. Калі нас вучылі лятаць, такой разумнай тэхнікі на самалётах яшчэ не было. Мы спадзяваліся на свае рукі, вочы, адчуванні. Бяспека трымаецца на прафесіяналізме лётчыка. Калі чалавек 20 гадоў працядзе ў самалёце, ён нават з заплюшчанымі вачамі будзе ведаць, што робіцца з машынай. На 50 метрах высакамер яшчэ паказвае вышыню, а калі ніжэй, вельмі вялікі хібнасці. На 5 метрах прыбор зусім не працуе. Спадзяванні толькі на вочы і рукі. Гэтым нас вучылі. Сёння вучаць па-іншаму. Але гэта школа таксама апрабавана.

БЕЗ САМАЛЁТА

Праца для лётчыкаў «Зары» сёлета, лічы, скончана. Пасля падкормкі кукурузы — адпачынак амаль да наступнага года. Віктар Сасім вельмі перажывае, што з кожным годам у краіне становіцца менш магчымасцяў займацца любімай справай.

— Актыўныя прадпрыемствы, якія карыстаюцца малой авіяцыяй, засталіся толькі ў Гродне, — уздыхае ён. — Там знаходзіцца і вядучая кампанія па Ан-2, і вядучае АТБ па абслугоўванні гэтых самалётаў. У Віцебскай сельскай авіяцыі зусім няма. Там 6 самалётаў перадалі МУС, яны цяпер ляць патрулюючы. А вось нашы гродзенскія калегі спачатку працуюць у сябе, а потым ляцяць у Расію, у Стаўраполле. У Расіі актыўна карыстаюцца самалётамі ў сельскай гаспадарцы. Краснадарскі, Стаўрапольскі край, Казахстан — гэта тыя вобласці, дзе шмат засеяных збожжавых тэрыторый, якія патрабуюць апрацоўкі. Калісьці і мы там працавалі. Цяпер таксама маглі б. Але гэта вырашаецца не на нашым узроўні. Справа датычыцца Мінтрансарту і ўрадавых адносін.

— А што трэба, каб магілёўскі аэрапорт працаваў у поўную моц?

— Наш аэрапорт абмяжоўваецца тым, што прымае і адпраўляе самалёты. А дзеля таго, каб эксплуатаваць авіяцыйную тэхніку, трэба авіякампанія. У нас яна адна — «Белавія» — і абыходзіцца дзяржаве не танна. Да гэтых самалётчыкаў (ківае на Аны) зараз наогул абыякавыя адносіны. Дзяржава не бачыць сэнсу ў развіцці малой авіяцыі. Усё трымаецца на нашым энтузіязме. Дзякуй, што яшчэ гаспадарка дзе магчымасце ператварае нашу мару ў жыццё. Мы ж апантаныя па сваёй натуре. Пасадзі нас у самалёт, і мы будзем бясплатна працаваць. Але ж чалавек павінен за сваю працу атрымаваць грошы.

Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@zvazda.by

УДЗЯЧНАЯ ПАМЯЦЬ ЗЕМЛЯКОЎ

Імя Алеся Савіцкага прысвоена бібліятэцы ў яго родным Полацку

Амаль роўна год таму ў такія ж прыгожыя, поўныя маладой зеляніны і квецён дні мне даялося з групай нашых пісьменнікаў пабыць на сустрэчах з чытачамі ў родным Полацку. Разам з Алесем Ануфрыевічам Савіцкім, ганаровым грамадзянінам горада, выдатным празаікам і публіцыстам, былым адважнікам партызанам і франтавіком.

Па чатыры сустрэчы на дзень. З моладдоў і ветэранамі, з рабочымі і студэнтамі, з бібліятэкарамі і настаўнікамі... Твар Савіцкага свяціўся непрывыканым натхненнем і ўзрушанасцю, радасцю ад сустрэчы з землякамі. А тым у сваю чаргу захапляліся эмацыйнымі выступленнямі, яго светлай думкай і жывой энергіяй у ягоны дзевяносты гадоў. І цяжка было ўявіць, што гэта былі сваёсавыя развітанні з родным горадам, з дарагімі імю палачанамі. Бо тут прайшло яго дзяцінства і юнацтва, адсюль ён пайшоў у партызанскі атрад, каб бараніць родны край ад фашысцкіх захопнікаў.

Нешта, праўда, калынула ў сэрца, калі на другі дзень раніцэй ён паступае да мяне ў нумар і прапанаваў падахаць на Чырвонныя могілкі, дзе пахаваны яго бабаўля і мае бацькі. Сонца толькі-толькі ўстала над Дзвіной, а мы з кветкамі былі ўжо ля дарагіх магіл. Пра што думаю тады ён, слаўны полацкі чалавек, ужо не даведаемся ніколі. І ці ўявіў ён, што светлым восеніскім днём частка яго праху будзе перазахавана побач з магіламі, каля якіх ён тады задушэна стаяў? Калі мы прыехалі ў Полацк з яго дачкой і ўнукам, каб пакінуць у родным горадзе яго прах, на жалобнай сустрэчы ў цэнтральнай бібліятэцы горада ўпершыню прагучала думка, каб назваць адну з кніжніц у Полацку яго светлым імем. Дзякуй, што на гэтую прапанову адгукнуўся Беларускі фонд культуры, мясцовы літаратурны і краязнаўчы Віктар Карасёў з літаб'юдання «Наддзвінне», і ўлады горада

Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ.

Наш Максім Багдановіч

Усё часцей сёння мы чуюм пра роллю падсявдомага, прыхаванага, інтымнага ў фарміраванні асобы чалавека, яго светапогляду і сістэмы ўчывкаў. Кнігі пра псіхалогію паўсядзённасці, псіхалогію хавання, псіхалогію ўплыў, псіхалогію кіраўніцтва можна знайсці бадай што ў кожнай кніжнай краме... Не спадзе цікавацца і да псіхалогіі літаратурнай творчасці. Дзіцячыя страхі Вірджыні Вульф, разгульты лад жыцця Чарльза Буккоўска, духоўныя пошукі Льва Талстога... Раскрыць творчы імпульс, таямніцы літаратурнай кухні таленавітага чалавека — вельмі спаклівае справа!

3 народных крыніц

З глыбокай упэўненасцю можна казаць, што асоба Максіма Багдановіча яшчэ доўгі гады будзе цікавіць псіхалагаў, філосафаў, літаратуразнаўцаў. Вельмі ж дзіўны, не падобны да жыцця іншых нашых геніяў і яго пакураты лёс, і зварот да адвечных тэм быцця. У адрозненне ад многіх яго сучаснікаў-літаратараў, Багдановіч — сын горада, а не вёскі, сын інтэлігентных бацькоў, які атрымаў сістэматычную адукацыю і свабодна чытаў замежную класіку. Але пры гэтым у пэўным сэнсе «белая варона» ў сваім асяродку — абрае справай жыцця незразумелую многім, ваража ўспрымаемаю «беларушчыню». Гарэне беларускай ідэяй штурхае яго на дзверкі, часам панюначы максімалісцкія ўчыні (пасля Сормаўскага паўстання пятаццяцкадзювы Максім спрабаваў перадаць удзельніку-беларусу праз краты некалькі нумароў «Нашай нівы»), каб такім чынам падтрымаць земляка). І гэта ў той час, калі бацька-этнограф не толькі не верыць у магчымасце адраджэння беларускага краю, але і амаль што не заўважае за сынам пазычанага дару! Гарнуцца дзядзівачка толькі да цёткаў, якія не забываюць яшчэ беларускіх песень, ды да хронсай, рускай па нацыянальнасці, якая, аднак, заахочвае цікаўнага юнака падпіскай на беларускія выданні. Быў, праўда, верны душэўны сябар, брат Вадзім, але і яго вельмі рана забрала такая лютая да сям'і Багдановічаў варажба... Цяжка перажываючы страту, Максім не губляе пазытны голас і падчас жыцця ў расійскай Яраслаўль выспявае як самабытны беларускі паэт. «Яраслаўль прыгажосці невымоўнай. Паўсюль Волга і паўсюль гісторыя», — пісаў Апалон Грыгор'ев. Аднак, сузіраючы навакольную краіна, Багдановіч сэрцам і думкамі імкнецца на Радзіму, успамінае аб «беднай, далёкай сваёй старане». Прывітаючы сябе цалкам вывучаную беларускай гісторыі, літаратурнага працуса, а таксама ўласнай творчасці, юнак з бліскучымі разумовымі здольнасцямі, Максім Багдановіч атрымаў даволі сярэдні атэстат у гімназіі — з адзнакай «выдатна» толькі па славаеснасці, рускай мове і грамадазнаўстве. Ды і як можна апекавацца нечым іншым, калі «...вакол усё кажуць: я — палляк, я — лівін, я — жyd. А мы нават імя свайго народа забыліся. Восі і адмаўляем: я — праваслаўны, я — каталік. Але ж гэта названне нашай веры, а не нашага народа» (М. Багдановіч «Хто мы такія? Ліст да простых людзей»).

Акрылены першымі літаратурнымі перамогамі, Максім Багдановіч падчас вучобы ў Яраслаўскім кюрдычным ліцэі піша працуючы лірычныя вершы «Над магілай», «Прыйдзе вясна», «На чужыне», якія друкуе «Наша ніва». Там жа ў 1909 годзе змяшчаецца і вострасацыяльны верш «Краю мой родны! Як выклаты Богам...». Ранні твор паэта з'яўляецца цяпер адной з самых вядомых грамадзянскіх злегіў у беларускай літаратуры. Відавочна, раньняе станавленне таленту было падрыцкавана стараным і мэтаанакіраваным самаразвіццём. Добра была вядома Багдановічу творчасць Міцкевіча, Красінскага, Славацкага, Сыракомлі, Кананіцкай, Пушкіна, Лермантава... Сачыў ён, вядома, і за творчасцю Янкі Купалы, Якуба Коласа. «Краю мой родны! Як выклаты Богам...» у многім сучасны і напавем. Але ёсць у грамадзянскай лірыцы Максіма Багдановіча відавочнае адрозненне. Даўно Міхась Стральцоў мудра прыкмеціў, што паэт «як бы ішоў да нацы-

Юлія АЛЕЙЧАНКА

Максім Багдановіч КРАЮ МОЙ РОДНЫ! ЯК ВЫКЛАТЫ БОГАМ...

Краю мой родны! Як выклаты Богам — Столькі ты зносіш нядолю. Хмары, балоты... Над збожжам убогім Вецер гуляе на волі.

Поруч раскідаліс родныя вёскі. Жалем сіскавацца грудаў! — Бедныя хаткі, таполі, бярозкі, Усюды панурялі людзі...

Шмат што зрабілі іх чорныя рукі, Вынеслі моцныя спіны; Шмат іх прымуслі выцпець мукі Пучы, разлогі, нізіны.

Кінь толькі вочкам да гэтага люду — Сіснецца сэрца ад болю: Столькі пачабыш ты гора усюды, Столькі нуды без патолі.

Песня тва, як удовіна сына, Янку, каханне згубіла: Там, дзе панура схілілася каліна, Беднага хлопца магла.

У гутарках казак да гэтага люду — Сіснецца сэрца ад болю: Сірца навін не пакуе. Сірцуна гора дыханне ў народзе, Гора усюды пануе.

Хвалей шырокай разлілася, як мора, Родны наш край затапіла... Брацця! Ці зможам грамадскае гора? Брацця! Ці хваце нам сілы?!

САМЫЯ ХУТКІЯ, МОЦНЫЯ, ДАКЛАДНЫЯ

На ваенным палігоне пад Брэстам спаборнічалі банкіры і праграмісты

На палігоне 38-й гвардзейскай асобнай мабільнай брыгады праходзіць шмат спаборніцтваў, вучэнняў, у тым ліку міждзяржаўнага ўзроўню. А вось паказваць ваенна-спартыўнае майстэрства грамадзянскім асобам даводзіцца нячаста.

— Тым большую адказнасць адчуваю, — сказала пра свой удзел у гульні супрацоўніца ААТ «Прыорбанк» Алена Уперавец. Гэта адзіна дзяўчына ў камандзе названай устаноў, якая страляла, бегала, пераадоўвала паласу пераходку нароўні з мужчынамі. Яшчэ Алена аказвала медыцынскую дапамогу ўмоўнаму параненаму. Але пра гэта крыху пазней...

Ваенна-патрыятычная спартыўная гульня, якая адбылася ў мінулыя выхадныя пад Брэстам, атрымала назву «Супрацьстаянне» і нечым нагадала спаборніцтва для школьнікаў «Зарніца». Толькі на гэты раз гулялі дарослыя людзі, таму заданні даваліся больш складаныя і патрабавалі да ўдзельнікаў былі адпаведна ўдзіліцца.

У вайсковую частку прыбылі шасць каманд з Мінска, якія прадстаўлялі банкі і ІТ-кампаніі. Паводле ўмоў, кожная каманда мела пяць спартсменаў-удзельнікаў і 15 чалавек групы падтрымкі. Апошнія, дарэчы, маглі не толькі падбадзёрваць гучнымі крыкамі сваіх калег, паднісці вадзічку спартсменам, але і ўдзельнічаць у розных спаборніцтвах з тым самым забяспечваю дадатковыя балы для асноўнай каманды.

Як сказаў карэспандэнту газеты начальнік штаба кіраўніцтва ваенна-патрыятычнай гульні «Супрацьстаянне» маёр Вадзім Бабілевіч, мэтай мерапрыемства вайсковыя вызначылі магчымасць пазнаёміць работнікаў фінансавых структур з жыццём мабільнай брыгады, армейскімі будынкамі, асаблівасцямі падрыхтоўкі дэсантнай. Большасць чле-

наў каманд не служылі ў арміі, як аказалася, маюць даволі аддаленае ўяўленне пра вайсковыя жыццё. Таму ўмовы іх прахавання на час гульні максімальна наблізілі да рэальных. Фінансісты пасаліліся ў палаточны гарадок, харчаваліся, займаліся і выступалі ў палых умовах. «Такія

з жыццём не проста вайсковы часці, а сапраўднай дэсантнай брыгады для многіх здалося асабліва цікавым. Гонар банка абаранялі Дзясні Аліва, Яраслаў Абарыянаў, Дзмітрый Бурван, Дзясні Спарыш і Алена Уперавец. У звычайным працоўным жыцці яны — начальнікі аддзелаў, галоўныя спецыялісты розных структур банка, а тут сталі стралкамі, кідалінікамі, бегунамі — словам, байцамі маленькага вайсковага падраздзялення. І, як сказала Алена, падчас спаборніцтваў адчуваеш не толькі пэўны драйв, але і адказнасць за сваю ўстанову, з'яўляецца пацудоўчым камандамі, таму выступаць слаба проста немагчыма.

А прыкласці свае сілы, спартыўнае майстэрства на «Супрацьстаянне» было дзе. Пераадоўваць паласу пераходку, у тым ліку водных, кідаць гранату з аюпа ў поўнай вайсковай амуніцыі аказалася не так проста. Гэта падкрэсліў кіраўнік каманды ААТ «Белінвестбанк» Дзясні Бялан. Група падтрымкі банкрутавага банка асабіла старанна ўдзельнічала ва ўсіх спаборніцтвах бальшыхвайкі і падтрымлівала сваіх спартсменаў. Дзясні Бялан сказаў, што яны ўдзельнічаюць у «Супрацьстаянне» другі раз і вельмі ўдзячныя гаспадарам за асабліва атмасферу, якая створана на дні прахавання цывільных людзей у палых лагерах. Тут прагледжана на культурную праграму, вечамам першага дня ўсё з задавальненнем паглядзелі канцэрт. А ў апошні, трэці, дзень гульні каманды адправалялі на экскурсію ў Браскую крапасць. Наведлі мемарыяльны комплекс з музеямі, а таксама пяты форт крапасці. У гэты час журы падваля вынікі, падсумавала ўсе заліковыя ачкі камандаў і назвала найлепшых. Перамагла ў гульні каманда ААТ «Прыорбанк», другое месца занялі ўдзельнікі з Белінвестбанка, трэцімі сталі спартсмены Банка «Масква-Мінск».

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zvazda.by

Фота Сяргея ПІКАНОВІЧА.

ЗВЯЗДА Да чытаць з любовію! ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА 5 разоў на тыдзень! Пачалася падпіска на «Звяду» на ІІІ квартал і ІІ паўгоддзе 2016 года! Падпіска на газету можна самымі рознымі спосабамі (нават не выходзячы з дома). Падрабязней пра гэта, а таксама кошт, падпісныя індэксы — на нашым партале zviazda.by. ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

Извещение об открытом аукционе по продаже конфискованного имущества в г. Гродно 29 июня 2016 года

Table with 6 columns: № лота, Наименование объекта, Местонахождение объекта, Начальная цена с НДС, Сумма задатка, Условия продажи, Характеристика объекта.

... Лот продается по поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в АСД государства, при Гродненском горисполкоме.

Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица - паспорт и нотариально заверенная доверенность.

Извещение об открытом аукционе по продаже земельных участков (пос. Фабричный, ул. Лапенковская, микрорайон «Заболоть») в собственность в г. Гродно 29 июня 2016 года

Table with 8 columns: № лота, Наименование объекта, Местонахождение объекта, Площадь земельного участка, Кадастровый номер, Стоимость затрат на изготовление документации, Начальная цена продажи, Сумма задатка.

Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Земельные участки предоставляются в частную собственность для строительства одноквартирного жилого дома.

но удостоверенная доверенность. При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь...

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости». Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона...

При невыполнении требований об обращении за государственной регистрацией прав на земельный участок в двухмесячный срок...

РУДЕНСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ПУХОВИЧСКОГО РАЙОНА МИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Table with 6 columns: № лота, Адрес земельного участка, Площадь (га), Сети инженерных сетей, Начальная цена (рублей), Затраты, Задаток (рублей).

Аукцион состоится 28 июня 2016 года в 10.00 по адресу: г.п. Руденск, ул. Ленинская, д. 17 Пуховичского района Минской области.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются до 24 июня 2016 года до 17.00 по вышеуказанному адресу.

Расходы по организации и проведению аукциона, затраты на публикацию информационного сообщения подлежат возмещению победителем аукциона.

БЕЛАРУСКИ НАРОДНЫ БАНК BELARUSKY NARODNY BANK

ОАО «БНБ-БАНК» 220012, Республика Беларусь, г. Минск, проспект Независимости, 87а

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 г.

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ ЗА 2015 ГОД

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

Аудиторское заключение независимой Аудиторской организации ООО «Эрнст энд Янг»

по годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности ОАО «БНБ-БАНК», его дочерних организаций как банковского холдинга, подготовленной по итогам деятельности за 2015 год

Г-ну Церетели Константину Генеральному директору ОАО «БНБ-БАНК» Национальному банку Республики Беларусь. Мы провели аудит прилагаемой годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности (далее «консолидированная финансовая отчетность») Открытого акционерного общества «Белорусский народный банк», его дочерней организации как банковского холдинга (далее «Банк»), состоящей из:

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА ЗА 2015 ГОД

Table with 11 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

Генеральный директор К.Церетели

Главный бухгалтер Н.П.Шнин

Дата подписания 06 мая 2016 года

Данная отчетность размещена на странице интернет-сайта БНБ-Банка: http://www.bnb.by/o-banke/finansovye-pokazateli/bukhgalterskaya-otchetnost/godovaya-otchetnost/konsolidirovannaya-otchetnost.html

Открытое акционерное общество «Белорусский народный банк» Лицензия на осуществление банковской деятельности, выданная Национальным банком Республики Беларусь № 10 от 07 июня 2013 г. УНП 100513485.

Прочие вопросы Прилагаемая консолидированная финансовая отчетность не имеет своей целью представление финансового положения и результатов деятельности в соответствии с принципами бухгалтерского учета и подготовки отчетности, общепринятыми в странах, помимо Республики Беларусь.

Мы проводили аудит соответствия консолидированной финансовой отчетности Банка требованиям Национальных стандартов финансовой отчетности только в части положений, регламентирующих представление и раскрытие информации в консолидированной финансовой отчетности.

Квалификационный аттестат аудитора Министерства финансов Республики Беларусь № 0002137 от 14 мая 2003 года, без ограничения срока действия.

Свидетельство о соответствии квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках, банковских группах и банковских холдингах № 74 от 27 октября 2004 года, без ограничения срока действия (дата последнего тестирования 21 октября 2014 года).

Квалификационный аттестат аудитора Министерства финансов Республики Беларусь № 0002137 от 2 октября 2013 года, без ограничения срока действия.

Свидетельство о соответствии квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках, банковских группах и банковских холдингах № 74 от 15 января 2014 года, без ограничения срока действия (дата последнего тестирования 11 января 2014 года).

Дата аудиторского заключения: 11 мая 2016 года Место выдачи аудиторского заключения: г. Минск, Республика Беларусь. Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 11 мая 2016 года.

Директор ООО «Эрнст энд Янг» П.А. Лашенко

■ Бізнес-форум

ДАМОЎЛЕНАСЦІ НА \$300 МЛН

Рэалізацыя інвестыцыйных праектаў азначае эфектыўную работу новых прадпрыемстваў, стварэнне працоўных месцаў і ўрэшце — рост дабрабыту людзей. Гэта падкрэсліў старшыня Гомельскага аблвыканкама Уладзімір ДВОРНІК падчас XIII эканамічнага форуму, які прайшоў у паўднёва-ўсходнім рэгіёне Беларусі:

— У нас ёсць сур'ёзны сацыяльна-эканамічны патэнцыял, дапоўнены характэрнай для Беларусі палітычнай стабільнасцю і гнуткім інвестыцыйным курсам. Нашы дзелавыя партнёры змогуць скарыстацца перавагамі Мыйтнага і Еўразійскага эканамічнага саюзаў. У актыўнае Гомельскага эканамічнага форуму з 2008-га па 2015 год — 67 падпісаных інвестыцыйных дагавораў на суму, якая перавышае \$1,5 млрд. Дзве трэці з іх выкананы ці знаходзяцца ў стадыі рэалізацыі.

Сёлета ў межах форуму падпісана 18 дагавораў на агульную суму \$313 млн. Два буйныя праекты па стварэнні вытворчасці мяса і мясапрадуктаў плануецца рэалізаваць у Петрыкаўскім і Буда-Кашалёўскім раёнах. У першым будзе гадаваць індыйку і перапрацоўваць іх мяса. У другім — расіянамі будзе наладжана вытворчасць мяса, і такім чынам 150 мясцоў жыхароў будзе працуаўладкаваны. На тэрыторыі Светлагорскага раёна інвестар мае намер пабудавача гандлёва-забавляльнага комплексу, дзе будзе створана 100 працоўных месцаў. 350 новых працоўных месцаў будзе арганізавана на вытворчасці шпательных вискосных валокнаў на базе ААТ «Светлагорскімвалокна».

Падпісаны інвестыцыйны дагавор па будаўніцтве шчэбневага заводу ў Лельчыцкім раёне. Магутнасць прадпрыемства складе каля 1 млн куб. м за год, а ўкладзі плануецца да чатырох мільянаў долараў інвестыцыяў.

У Нараўлянскім раёне чакаецца пачатак будаўніцтва фотазэлектрычнай станцыі магутнасцю да 45 Мвт, а ў Гомелі створыць інавацыйную вытворчасць новых дэкарэтыўных уцяпляльных матэрыялаў, на якой мяркуюцца задзейнічаць 50 чалавек. Славакі зацікаўлены ва ўвасабленні праектаў у галіне глыбокай перапрацоўкі драўніны. Яны ж выказалі

інтарэс да нашай сельскагаспадарчай тэхнікі.

У Рэчыцкім раёне кітайская карпарацыя «Сюань-Юань», якая ўжо будзе ў Добрушы кардонны завод, узвядзе шматфункцыянальны комплекс для прадстаўніцтва сваёй кампаніі. Карпарацыя з правінцыі Цзянсу зацікаўлена ў пастаўках на кітайскі рынак нашай ялавічыны. З гэтай мэтай прадстаўнікі кітайскага бізнесу наведвалі Гомельскі і Калінкавіцкі мясакамбінаты. Намеснік прэзідэнта Народнага палітычнага кансультацыйнага савета Хуайяна Чжун Бо нагадаў, што ў свой час кітайскі бок атрымаў значную дапамогу ад Гомельскага і Калінкавіцкага мясакамбінатаў.

ля ў прамысловай і адукацыйнай сферах. Ён упэўнены, што эфектыўная кіраўніцтва рашэнні з кітайскага боку паспрыяюць павелічэнню аб'ёмаў закупу гомельскай прадукцыі.

Бізнесмен Торстан Меркель, які прадстаўляе інтарэсы ірландскай кампаніі, канстатаваў: бізнес у Беларусі, і ў прыватнасці на Гомельшчыне, — гэта спакойна, надзейна, выгадна:

— Магчыма, у Беларусі прысутнічае такая з'ява, як бюракратыя. Неабходна рыхтаваць шмат справаздач, іншых дакументаў. Аднак для мяне гэта не прычына. Гэта не замінае высе справы.

Торстан Меркель лічыць несправядлівым той імідж краіны, які сфарміраваўся ў Еўропе і свеце. Дарэчы, яго кампанія Bvlg Energy Efficiency Generation падпісала чатыры інвестыцыйныя дагаворы з Гомельскім аблвыканкамам, а раней пабудавала ў Калінкавічах міні-ЦЭЦ, якая зараз паспяхова працуе. Цяпер кампанія займаецца рэалізацыяй дзвюх сонечных электрастанцый у Брагінскім раёне.

Сёлета вырасла колькасць удзельнікаў форуму — у Гомелі ўпершыню былі аб'яднаны бізнесмены з Аўстрыі, Ірландыі, Харватыі, Кыргызстана, Узбекістана. Вядома ж, форум стаў добрай нагодай для ўмяшчання наладжанага сувязяў з кампаніямі з Расіі, Украіны, Германіі, Славакіі, Кітая. Увогуле ж Гомельскі эканамічны форум сёлета сабраў рэкордную колькасць замежных удзельнікаў за ўсю сваю гісторыю: амаль 300 прадстаўнікоў ад 28 краін.

Ірына АСТАШКЕВІЧ, iost@zviazda.by

АД УПАКОЎКІ ДА ПЕЛЬМЕНЯЎ

Новыя рабочыя месцы ў Камянецкім раёне фарміруе прыватны бізнес

Напэўна, многія бывалі ў Белавежскай пушчы, каштавалі бліны. Іх звычайна падаюць з гарачай гарбатай, прыгатаванай з духмяных траў. Гаючых зёлак на пушчанскай зямлі расце многа. Гэту акалічнасць удала выкарыстоўваюць супрацоўнікі сядзібы Дзеда Мароза ў справе прываблення турыстаў. Ідэю, відаць, падглядзелі і прадпрыемальнікі, калі выказалі намер адкрыць прадпрыемства па нарыхтоўцы лекавых траў і іншай лясной прадукцыі.

Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Белавежская карона» было зарэгістравана 13 мая. Праз некалькі дзён бізнесмены наведвалі старшыню Камянецкага райвыканкама Валыяна Зайчука, расказалі аб сваім намерзе па рабоце, атрымалі «добро» ад улады на развіццё вытворчасці і стварэнне новых рабочых месцаў. Аказалася, што беларускія дзелавыя людзі спадзяюцца прыцягнуць замежныя інвестыцыі, аб чым маюцца канкрэтныя дамоўленасці. Прадпрыемства атрымала прапіску ў вёсцы Галоўчыцы, зусім побач з Белавежскай пушчай. Ёсць падставы чакаць, што нехта з вясцоўцаў там атрымае работу.

Яшчэ літаральна цягам месяца ў Камянецкім і раёне былі зарэгістраваны новыя прыватныя структуры. «ВестТвіст» будзе займацца грузавымі перавозкамі, «ПрамГрупБрест» — лесанарыхтоўкамі, «Ціланом» — дзейнасцю тэрміналаў.

Начальнік аддзела эканомікі райвыканкама Александр МІХАЛЬЧЫК лічыць, што пра гэтыя прыватныя структуры гаварыць пакуль рана. Яны атрымалі ўстаноўчыя дакументы, хутка прыступяць да разгортвання базы, пачнуць наймаць людзей.

А вось на прадпрыемствы, што пачалі работу ў раёне лясных, кіраўнік структурнага падраздзялення райвыканкама глядзіць вельмі аптымістычна. У вёсцы Воўчын, даволі далёка ад райцэнтра, у мінулым годзе з'явілася прыватная фірма «КТК Прадукт». Прадпрыемальнік набыў пампашанне сельскагаспадарчага прызначэння, якое даўно не выкарыстоўвалася.

Прадпрыемства «Армік Інвест»

ўсе камунікацыі: газ, вада, святло... нават тэлефон. Пасля куплі былога садка зроблі праект і прыступілі да рэканструкцыі. У будаўніцтва і аснашчэнне новага цэха было ўкладзена больш за 400 тысяч долараў. Паўтара мільярда рублёў яны атрымалі ў якасці крэдыту пры садзейнічанні аблвыканкама.

У выніку створана 20 новых месцаў працы (15 рабочых і інжынерна-тэхнічных). Работу атрымалі жыхары Пелішчы і суседніх вёсак. Напрыклад, для Яраслава Касцючка новае вытворчасць палібу ад дому стала знаходкай. У выніку скарачэння штату на буйной кампаніі шматдзетны бацька застаўся без працы. У новы цэх «Райнтрэнд» яго ўзялі апэратарам прэса абвалкі. Тэхналаг назвала апэратара адным з самых стараных і надзейных работнікаў. Яраслаў у сваю чаргу адзначыў, што мае бонус ад прадпрыемства: сваю прадукцыю работнікі могуць набываць з істотнымі зніжкамі. Для вялікай самі з невысокім агульным даходам гэта становіцца добрай падтрымкай.

І галоўнае, работу на невялікім заводзе маюць 80 жыхароў райцэнтра, якія атрымліваюць нядрэнную зарплату.

Амаль тое ж можна сказаць пра закрытае акцыянернае таварыства па вырабе мясных прадуктаў «Армік Інвест». Маштабы хоць і меншыя, але яно забяспечвае работай больш за тры дзясяткі гараджан. У горадзе Высокае з 5-тысячным насельніцтвам таксама адчуваецца аживленне дзелавых людзей. Прадпрыемства «Белмінералгруп» асвоіла вытворчасць экалагічна чыстага ўцяпляльнага матэрыяла, які можа выкарыстоўвацца ў розных галінах аж да самабудавання. Ва ўсіх выпадках новыя прадпрыемствы ўзніклі на базе старых, фактычна закінутых вытворчых плошчаў.

Для Камянецкага раёна, у якім прыжывае крыху больш за 36 тысяч чалавек, такіх невялікіх вытворчасці могуць быць найлепшым вышэйшым у справе забяспечэння занятасці. Статыстыка па агучнай тэме выглядае так: за першы квартал 2016 года ва ўпраўленні па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Камянецкага райвыканкама зарэгістраваны 148 чалавек, ста- тус беспрацоўнага атрымалі 17 грамадзян. За гэты час на новыя рабочыя месцы працаўладкавана 27 чалавек. Паводле папярэдняй ацэнкі, за студзень—сакавік у сферы малага і сярэдняга бізнесу створаны 44 новых рабочыя месца і некаторыя пераарастаюць у сапраўдную вытворчасць.

Тым больш што ў 8-тысячным Камянецкім раёне ўсё на каго раўняцца ў плане развіцця сваёй справы. Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Ріона.by» уцяляе сабой сучасную высокатэхналагічную вытворчасць самых розных пакавачых матэрыялаў — ад пакеціў з плёнікі для загорвання рулонных цокоў саломы да ку- баў для іх смятання, якія ахвотна бяруць «Савушкі прадукт» ды іншыя малочныя холдынгі. «Ріона.by» мае добрае імпер- тнае абсталяванне, што забяспечвае высокую якасць прадукцыі.

Святлана ЯСКЕВІЧ, yackevich@zviazda.by

Камянецкі раён.

СТВАРЫЦЬ УМОВЫ ДЛЯ ПОСПЕХУ

Партнёрства дзяржавы і бізнесу з кожным годам усё больш плённае. У выніку набіраюцца моцы абодва бакі. І ўжо нямаюць добрых канкрэтных прыкладаў.

Лідар па інавацыях

На асаблівую падтрымку з боку дзяржаўных органаў могуць разлічваць прадпрыемальнікі і інвестары, якія рэалізуюць інавацыйныя праекты.

— Віцебшчына на першым месцы ў краіне па інавацыйнай прадукцыі: яе доля ў рэгіёне складае больш за 30%. Каля 70 прамысловых прадпрыемстваў выдаткоўваюць сродкі на тэхналагічныя інавацыі. Цяпер у Прыдзвінскім краі каля 30 арганізацый, якія займаюцца навуковымі даследаваннямі і распрацоўкамі, — канстатаваў намеснік старшыні Віцебскага аблвыканкама Алег МАЦКЕВІЧ.

У вобласці дзейнічаюць два навукова-тэхналагічныя паркі: у Полацкім дзяржаўным універсітэце і Віцебскім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце.

— Найбольшы акцент сёння — спрыяць стварэнню новай і мадыфікаванай, высокатэхналагічнай навукаёмкай вытворчасці з высокай доляй дабаўленай вартасці, — працягвае віцэ-губернатар.

Для падтрымкі гэтага напрамку ў вобласці рэалізуюцца адпаведныя мерапрыемствы. Каля 9 трыльёнаў рублёў штогод накіроўваюцца на мадэрнізацыю вытворчасці. Усяго на інвестыцыі — парадку 20 трыльёнаў. Фінансаванне праектаў ажыццяўляецца ў рамках Дзяржаўнай праграмы інавацыйнага развіцця Рэспублікі Беларусі і рэгіянальнай навукова-тэхнічнай праграмы. Укладваюць грошы і прыватныя інвестары.

Прывабнасць СЭЗ «Віцебск»

На сёння ў свабоднай эканамічнай зоне «Віцебск» паспяхова рэалізуюцца каля 40 інвестыцыйных праектаў з удзелам айчынных і замежнага капіталу. Геаграфія рэзідэнтаў шырокая: ад суседняй Польшчы да ЗША і Канады.

Фірма з Вялікабрытаніі, напрыклад, стварыла вытворчасць упакавачых матэрыялаў з усненага полістыролу. Яны

выкарыстоўваюцца для ўпакоўкі кандытарскіх, мясных, рыбных вырабаў. У іх добра захоўваюцца таксама агародніна і садавіна. У канцы 2011 года фірма стала рэзідэнтам СЭЗ. За пару гадоў у вытворчасць было ўкладзена больш за 10 мільянаў еўра. Стварылі каля 90 рабочых месцаў. Уклад у эканоміку гэтым прадпрыемствам уклад ацэньваюць высока. Дырэктар стаў лаўрэатам звання «Чалавек года Віцебшчыны».

— Рэзідэнтам прадстаўляюцца розныя прэфэрэнцыі. Напрыклад, вызваленне ад падатку на прыбытак на працягу 10 календарных гадоў (з даты аб'яўлення рэзідэнта СЭЗ). А пасля гэтага прадугледжваецца змяншэнне стаўкі падатку на прыбытак на 50% — ад стандартнай стаўкі. Гарантуецца вызваленне ад падатку на нерухо- масць, ад плячужнага, звязаных з ажыццяўленнем будаўніцтва аб'ектаў нерухомасці. Рэзідэнты вызвалены і ад абавязковага продажу валюты. Ёсць і іншыя льготы, — пералічвае кіраўнік адміністрацыі СЭЗ «Віцебск» Сяргей ЮРКЕВІЧ.

— На аўкцыёне 5 мая прадалі некалькі аб'ектаў у гарадскім пасёлку Баравуха (былы ваенны гарадок. — Аўт.). Полацкага раёна. Пачатковы кошт продажу па кожным — базавая вельчына. На таргах цана вырасла ад 2 да 65 разоў і склала: 410 тысяч рублёў — за будынак вылога штаба, 12,2 мільяна — за будынак караўльнага памшкання, 13,7 мільяна — за майстэрню. За 24 мільёны купілі былую радыёмай- стэрню. А казарма, спартзала і склад прададзены аднаму ўдзель- ніку аўкцыёну ўсго за 661,5 тысяч рублёў... Новыя ўласнікі плану- юць выкарыстоўваць маёмасць у сваёй дзейнасці, — паведамілі ў фондзе «Віцебскаблмаёмасць».

Купілі і... штаб

Бізнесмены ахвотна купляюць пустыя будынкі на Віцебшчыне. Некаторыя — па сімвалічнай цане.

— На аўкцыёне 5 мая прадалі некалькі аб'ектаў у гарадскім пасёлку Баравуха (былы ваенны гарадок. — Аўт.). Полацкага раёна. Пачатковы кошт продажу па кожным — базавая вельчына. На таргах цана вырасла ад 2 да 65 разоў і склала: 410 тысяч рублёў — за будынак вылога штаба, 12,2 мільяна — за будынак караўльнага памшкання, 13,7 мільяна — за майстэрню. За 24 мільёны купілі былую радыёмай- стэрню. А казарма, спартзала і склад прададзены аднаму ўдзель- ніку аўкцыёну ўсго за 661,5 тысяч рублёў... Новыя ўласнікі плану- юць выкарыстоўваць маёмасць у сваёй дзейнасці, — паведамілі ў фондзе «Віцебскаблмаёмасць».

У 2012 годзе англічане выкупілі пустыя будынкі завода ў Оршы і наладзілі там вытворчасць упакавачых латкоў.

На Вялікім шаўковым

Чым прыцягальна для інвестара неманіта гэтая СЭЗ? У адміністрацыі нагадваюць, што Віцебская вобласць мяжуе з Расіяй (Смаленская і Пскоўская вобласці) і ЕС: Літва, Латвія. У горадзе ёсць дзюэчы аэрапорт, які можа аслугоўваць самалёты рознага класа. Сетка сучасных аўтамабільных дарог і чыгунка забяспечваюць зносіны паміж абласнымі цэнтрамі і найбуйнейшымі гарадамі Еўропы. Праз Віцебск праходзіць адна з галоўных транс'еўрапейскіх транспартных камунікацый — «Крыскі калідор № 9» (Хельсінкі — Віцебск — Кіеў — Кішынёў — Плуодз) і, магістраль М1

Сёлета ўлады вобласці арганізавалі рэалізацыю будынка на электронным гандлёвым пляцоўцы Беларускай універсальнай таварнай біржы». На 18 і 25 мая былі прызначаны таргі па 11 аб'ектах. Летась на Віцебскай вобласці, перадалі ў арэнду і бязвыплатаў у прыватную ўласнасць больш за 300 будынкаў і збудаванняў. У бюджэт ад рэалізацыі маёмасці паступіла 15,7 мільярда рублёў. А ад здычы ў арэнду — даходы — 24,8 мільярда.

Патэнцыйныя ўласнікі могуць стаць гаспадарамі больш за 600 тысяч «квадратных» аб'ектаў рознага прызначэння.

Аляксандр ПУКШАНСКІ, pukshanski@zviazda.by

■ А не шкодзь!

Колькі ад інспектараў не бегай...

Які толькі «спрыт» не дэманструюць часам браканьеры

На Залескім старыку Дняпра ў Рагачоўскім раёне супрацоўнікі Жлобінскай міжрайінспекцыі затрымалі парашульніка, які гатаваў з двума хаўруснікамі займацца незаконным рыбалоўствам.

Пад покрывам цемры тройца накіроўвалася да аўтамабіля. Убачыўшы інспектараў, два браканьеры кінулі ўлоў, лодку, свайго таварышча і з'ехалі. Аднаго ўжо затрымалі, асоба другога ўстанавілі. За 15 кілаграмаў рыбы браканьерам дзевяццацца залпціцы амаль 28 мільянаў рублёў. Таксама на Дняпры, толькі ў Брагінскім раёне, быў затрыманы жыхар вёскі Краснае. Яго ўзялі, які толькі браканьеры ступілі на бераг. А вось таварыш удалося ўцячы: ён пераплыў раку, кінуў лодку з сеткамі,

а мех з уловам схваў у кустах. Вось толькі скарыстацца ім ён не зможа, бо здабычу адшукалі інспектары. Шуканоў і самога ўцекача. На дваццаці парашульнікам дзевяццацца пакрываць 30 мільянаў рублёў. Лодка і веласпеды, на якіх яны перасуваліся, канфіскаваныя. 224 плоткі трылі ў сеткі браканьераў на возеры Тушча ў Сморгонскім раёне. За ўловам прышлі двое — мужчына і жанчына. У крытычны момант «джэнтльмен», не раздумваючы, кінуў сваю хаўрусніцу ў ўцеку. Улічваючы, што пакрываць суму шкоды дзевяццацца ў памеры каля 142 мільянаў рублёў, наўрад ці затрыманая будзе ўтойваць асобу свайго таварыша.

Сяргей РАСОЛЬКА, rs@zviazda.by

■ Нетры

КАПАЦЬ — НЕ ПЕРАКАПАЦЬ

Радовішча ў Петрыкаве адкрывае магчымасці развіцця горада

На пляцоўцы горнаўзбагачальнага комплексу ў Петрыкаўскім раёне на паверхню паднялі першую балею з пародай. Такім чынам на поўдні Гомельшчыны, на калійным радовішчы, пачаліся падрыхтоўчыя работы па праходцы вертикальных шахтавых ствалоў. Гэта дазволіць ужо праз тры гады пачаць тут здабываць руду.

Пракладка так званых шахтавых ствалоў — гэта лёсавызначальны момант у будаўніцтве Петрыкаўскага горнаўзбагачальнага комплексу. Сам ствол — гэта свайго роду калодзеж, па якім будучы паднімаць руду на паверхню. Пакуль шахцеры ўзраціліся ў нетры, а зараз застаецца дабрацца да самой пароды, гаворыць дырэктар Петрыкаўскага горнаўзбагачальнага комплексу Александр ЖАУЛАКОУ:

— Ад ствалоў залежыць уся вытворчасць калійных угнаенняў. Калі будучы намрала прайдзены ствалы, пачнецца рытмічная падача руды наверх.

Петрыкаўскае радовішча калійных соляў было адкрыта ў 1966 годзе. Цяпер намрала восем калійных гарызонтаў, унікальных па чысціні калійных соляў. Горнаўзбагачальны комплекс на Петрыкаўскім радовішчы калійных соляў пачалі будаваць два гады таму. Інвестпраект рэалізуе кампанія «Беларуськалій». Новы камбінат будзе вырабляць хлорысты калій.

На паверхні ўжо выкананы значны аб'ём работ па стварэнні неабходнай вытворчай і бытавой інфраструктуры. Пабудаваны водазабор, ачышчальны збудаванні з помпамымі станцыямі, інжынерныя сеткі. Праз тры гады на гэтым месцы з'явіцца ўласная чыгунка і будынак фабрыкі. Арыен-

ціраваны кошт праекта — паўтара мільярда долараў. Прагнознавы запас пакладу калію, запатрабаванага сёння ва ўсім свеце, тут — звыш двух мільярдаў тон. І калі Беларусь будзе прадаваць нават па 10 мільянаў тон у год, лёгка падлічыць, што страцім на 120 гадоў мінімум, адзначае генеральны дырэктар ААТ «Беларуськалій» Іван ГАЛАВАТЫЙ:

— 2,2 мільярда — гэта толькі пачатковы запас, і ў далейшым мы будзем адкрываць новыя участкі, новыя гарызонты, і гэта дазволіць нам забяспечыць тэрмін работы рудні больш чым на 120 гадоў. Петрыкаўскае радовішча калійных соляў дазволіць будаваць у гэтым раёне рудную базу «Беларуськалій», але і Рэспубліцы Беларусь паспяхова канкуруюць і павялічваюць свае магутнасці на калійным рынку ў свеце.

Першая чарга горнаўзбагачальнага комплексу на аснове Петрыкаўскага радовішча калійных соляў павінна быць запушчана ў снежні 2019 года з выходам прадпрыемства на праектную магутнасць у снежні 2021 года. Магутнасць яго складзе не менш як 1,5 млн тон хларыду калію ў год, а пасля гэтыя магутнасці могуць быць пашыраны да 3 млн тон у год.

Ужо праз тры гады ў невялікім горадзе павінен вырасці сур'ёзны комплекс. Працу набудуць каля дзвюх з паловай тысяч чалавек. Другое дыханне атрымае і сам Петрыкаў — тут пабудуюць новае сацыяльнае жыллё, абновяць інфраструктуру. Рэалізацыя праекта дадасць сур'ёзны штуршок развіццю ўсяго рэгіёна, лічыць старшыня райвыканкама Александр НАУНЬКА:

— Гэта будаўніцтва дзіцячых садкоў, школ, устаноў аховы здароўя, радзільні новай. На Гомельшчыне з'яві-

Памочнік бур'льшчыка з буровай кампаніі «Дальта» Сяргей КАЗАКОў заняты на бурэнні свідравін ліфтавоў шахты горнаўзбагачальнага комплексу ў Петрыкаве.

ца новы горад, які будзе ўслаўляцца ках Міжнароднай асацыяцыі вытворцаў угнаенняў, Беларусь з'яўляецца адным з сусветных лідараў па экспорце калійных угнаенняў. Прадпрыемства «Беларуськалій» вырабляе кожную шостую тон на зямных шары. І, мяркуючы па апошніх маштабных праектах, гэта далёка не мяжа.

Ірына АСТАШКЕВІЧ, iost@zviazda.by

РАМАН З КРЫМІНАЛЬНЫМ АДЦЕННЕМ

Навукай на будучае стане для Андрэя яго празмерная дэверлінасць. Ірына, з якой ён пазнаёміўся праз інтэрнэт, прыехала да яго на другі дзень пасля віртуальнай сутрэчы. Маладая жанчына ўжо мела чацвярх дзядей ад розных мужчын, але гэта не стала перашкодай для новых адносін. Невядома, як доўга працягвалася б іх знаёмства, калі б ночу яна не села без ведама гаспа- дары да руль яго «Мерседэса».

— 3-за адсутнасці навічак ваджэння жанчына выехала за межы праезнай часткі і пашкодзіла некалькі аўтамабіляў. Потым кінула аўто неперадзел ад дома і вярнулася да сябра. Пра свае прыгоды яна паведаміла Андрэю на наступны дзень — праз інтэрнэт. Але ён паспеў ужо заявіць аб уgone. Цяпер Ірына свеціць влікі штраф за яе начную вандроўку. Не выключана, што выплачваць яго ёй прыйдзецца з месцаў не вельмі аддаленых, — паведаміў інспектар ДА УУС Магілёўскага аблвыканкама Александр КІРКАЛАУ.

З этычных меркаванняў імя героя гісторыі зменены. Нэлі ЗІГУЛЯ, zigulya@zviazda.by

ХТО ПРАЦУЕ З... ІСЦІНАЙ?

Сацыёлагі пра тое, як не згубіцца ў інфармацыйным моры

Ці не кожны дзень мы сустракаемся з рознымі аптытанямі. Сваё ўласнае «даследаванне грамадскай думкі» сёння можа здзейсніць любы, хто мае старонку ў сацыяльнай сетцы. Апытанні ладзіць для наведвальнікаў значная частка інтэрнэт-рэсурсаў, прынамсі, інфармацыйных ці інфармацыйна-забаўляльных. Часцяком гэтыя міні-даследаванні прыводзяць журналістам у якасці абгрунтавання той ці іншай думкі — але ці правільна гэта? У «Звяздзе» прайшоў «круглы стол» на тэму: «Сацыялогія ў жыцці сучаснага грамадства», падчас якога тэарэтыкі і практыкі падзяліліся сваімі меркаваннямі аб тым, што можа, а што не мае права рабіць сацыёлаг, ці павінна сацыялогія даваць адпор «ілжаапытанням» і ці можа гэта навука прадукціць канфлікт у грамадстве?

Каб абмеркаваць гэтыя праблемы, у рэдакцыю завіталі Аляксандр ДАНИЛАУ, загадчык кафедры сацыялогіі факультэта філасофіі і сацыяльных навук Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі; Таццяна ШЧОЛКАВА, дацэнт кафедры сацыялогіі БДУ, кандыдат сацыялагічных навук; Алег КАБЯК, дактарант, дацэнт кафедры сацыялогіі факультэта філасофіі і сацыяльных навук Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта; Валерый БАРАДЗЕНЯ, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, член Пастаяннай камісіі па бюджэце і фінансах; Дар'я НАЗАРАВА, навуковец супрацоўнік Інстытута сацыялогіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі; Ігар ПІНЧУК, загадчык сектара збору і апрацоўкі сацыялагічных даных Інфармацыйна-аналітычнага цэнтру пры Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь; Андрэй БЯЛОЎ, загадчык аддзела Беларускага інстытута сістэмнага аналізу Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях; Святлана РАМАНОВА, загадчык кафедры эканамічнай сацыялогіі Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта, кандыдат сацыялагічных навук; Ірына ЯКАЎЛЕВА, кіраўнік сацыялагічнай лабараторыі Мінскага дзяржаўнага паляца дзяцей і моладзі.

Шклянка напалову поўная ці напалову пустая?

Аляксандр ДАНИЛАУ (А.Д.): — На аснове чаго вызначаецца статус, запатрабаванае сацыялагічнай навуцы? Перш за ўсё, на аснове яе функцыі. Праца сацыёлага — гэта экспертнае таго, што адбываецца. Гэта першая рэч, якая безумоўна патрэбна і якая вызначае высокую запатрабаванасць гэтай навуцы. Другі момант — гэта прагнозна-функцыя сацыялогіі. Яшчэ калі Агост Конт (заснавальнік сацыялогіі. — *Аўт.*) вызначыў гэты статус навуцы, ён сказаў так: ведаць — каб прадбачыць, прадбачыць — каб рэгуляваць. Сацыялогія нарадзілася ў сярэдзіне XIX стагоддзя. За гэты перыяд былі выпрацаваны і зафіксаваны канкрэтныя правылы работы і этычныя нормы. Яны і склалі кодэкс сацыёлага. Гэта добраахвотны спіс маральных і прафесійных правілаў, якія чалавек, што ўступае на прафесійную дарогу, прымае для сябе. Я звярнуў бы ўвагу, што ў сваёй практычнай працы сацыёлаг павінен кіравацца высокім пачуццём сацыяльнай адказнасці, памятаць пра тое, што яго рэкамендацыі, вывады, дзеянні могуць аказаць істотны ўплыў на жыццё індывідуў, сацыяльных груп і грамадства ў цэлым. Ён павінен быць аб'ектыўным, арыентаваным на высокую прафесійныя стандарты.

Прафесійная сацыялагічная супольнасць невялікая. Мы добра ведаем адзін аднаго і стараемся, каб перш за ўсё, як і ў медыцыне, асноўным прынцыпам быў «не нашкодзь». Думаю, што рэалізацыя гэтага прынцыпу і дае дастатковы высокі статус гэтай навуцы. Сёння сацыялогія запатрабавана грамадствам.

Алег КАБЯК (А.К.): — Сацыёлаг не павінен быць ангажыраваным. Сваім студэнтам я раскажаў у якасці прыкладу гісторыю часоў Міхаіла Гарбачова, калі на адным з пасяджэнняў сацыёлагі правялі экспрэс-апытанне, якое складалася з аднаго пытання: у якой меры вы падтрымліваеце пазіцыю Гарбачова, выказаную ў праграмным дакладзе? Былі атрыманы наступныя даныя: каля 30% казалі, што цалкам падтрымліваюць, прыкладна столькі ж прызналіся, што цалкам не падтрымліваюць, а каля 40% адзначылі, што часткова падтрымліваюць, а часткова не падтрымліваюць. На наступны дзень у прапэзідэнцкай газеце выйшла нататка: «Сацыёлагі правялі бліц-апытанне сярод дэпутатаў, якое паказала, што 70% дэпутатаў часткова або цалкам падтрымліваюць пазіцыю Міхаіла Гарбачова». Адно і тыя ж звесткі былі ўзяты ў якасці эмпірычнай базы, але ангажыраванасць як у першым, так і ў другім выпадку прывяла да супрацьлеглага выніку. Гэта адказ на пытанне, чаго не павінен рабіць сацыёлаг. Адны і тыя ж лічбы, тым больш вывараныя з кантэксту, можна інтэрпрэтаваць наадварот.

Таццяна ШЧОЛКАВА (Т.Ш.): — Сацыёлаг абавязкова павінен праўляць прафесійную кампетэнтнасць — гэта па-першае. Па-другое, любое сацыялагічнае даследаванне накіравана на атрыманне дакладнай інфармацыі аб вывучаемым з'яве або працэсе. Таму задача любога сацыёлага пры правядзенні сацыялагічных даследаванняў — імкнуцца да атрымання максімальна

Аляксандр ДАНИЛАУ.

Таццяна ШЧОЛКАВА.

Алег КАБЯК.

Валерый БАРАДЗЕНЯ.

Дар'я НАЗАРАВА.

дакладнай і надзейнай інфармацыі і атрымання надзейных вывадаў з гэтай інфармацыі.

Натуральна, сацыёлаг павінен імкнуцца да ўстанаўлення навуковай ісціны. Гэта тое, дзеля чаго праводзіцца любое сацыялагічнае даследаванне.

Што да кодэкса сацыёлагаў, то, на маю думку, не прымаць яго — няправільна. Кодэкс з'яўляецца нарматыўнай асновай прафесійнай дзейнасці. Непрыняцце гэтага прафесійнага кодэкса цigne за сабой памылкі, парушэнні, утойванне нейкіх фактаў.

А.Д.: — Адбываецца маніпуляцыя сацыялагічнымі данымі...

Т.Ш.: — Прафесійны кодэкс усё гэта выключаче, страхуе такім чынам і сацыёлага, і сацыялогію ў цэлым як навуку.

Валерый БАРАДЗЕНЯ (В.Б.): — Калі ў заходніх краінах нехта не прыняў прафесійны кодэкс, не падпісаўся пад ім, таго выкідаюць з прафесійнай супольнасці, з ім ніхто не будзе заключача ніякіх дамоўленасцяў. Нельга не пагадзіцца з тымі простымі і зразумелымі рэчамі, якія ёсць у кодэксе. Тое ж самае будзе адбывацца і ў нас. Прафесіяналы будуць аб'ядноўвацца, тыя, хто не будзе далучацца да прафесійнай супольнасці, застануцца на абочыне. Калі чалавек не прызнае прафесійны кодэкс, значыць, ён выкарыстоўвае навуку як шырму для дасягнення сваіх вузкіх патрэб. А гэта дыскрэдытуе навуку.

Святлана РАМАНОВА (С.Р.): — З усёй адказнасцю скажу, што сацыёлагі яшчэ са студэнцкай гадоў ахвотна прытрымліваюцца прыняцця кодэкса. У той жа час не заўсёды проста заставацца цалкам аб'ектыўным і незалежным даследчыкам. Той, хто заказвае даследаванне сацыёлагам, спачатку фарміруе нам заказ і расставіць акцэнты на тое, якога роду інфармацыя яму патрэбна на выхадзе, потым ён «забірае» вынікі, якія можа выкарыстаць дзе заўгодна. Гэтыя два моманты і з'яўляюцца самымі складанымі — гэта значыць, сацыёлаг адрознівае ў пэўнай рамцы.

А.Д.: — Сацыялагічныя даныя часцей за ўсё, калі праходзяць у маніторынгавым рэжыме, прадастаўляюцца для сферы кіравання. Ці можна прыняць правільнае кіраўнічае рашэнне або вырашыць канфліктную сітуацыю, калі ты атрымаў апырыты цалкам ангажыраваны, загадка запланаваныя звесткі? Натуральна, не.

В.Б.: — Любая ўлада заўсёды зацікаўлена ў атрыманні аб'ектыўнай інфармацыі. Каб прыняць рашэнне, трэба ведаць рэальную сітуацыю.

Навошта быць «сацыялагічна пісьменным»?

«Звязда»: — Які адказ можа даць сацыялогія як навука непрафесійным аптытанням, якія падаюцца як сацыялагічныя даследаванні, што праводзяцца звычайнымі карыстальнікамі інтэрнэту?

В.Б.: — Навука ўвогуле не павінна ўмешвацца ў гэты працэс. Чалавек, які ўжывае такую інфармацыю, павінен звяртаць увагу на тое, што ён «ужывае». Сёння ў адкрытай інфармацыйнай прасторы можна «падушунць» увогуле што заўгодна. Калі чалавек пісьменны, думае крытычна, то ён абавязкова паглядзіць крыніцу інфармацыі, якая каардуіруе з іншымі данымі — і толькі тады зробіць пэўны вывад. Афіцыйная навука — у гэтым выпадку сацыялогія — не абавязана рэагаваць на кожнае апытанне...

Людзі, напрыклад, з задавальненнем удзельнічаюць у апытаннях па вызначэнні тыпу характару або тэмпераменту... Патрэбна ім гэта — няхай сабе. Іншая справа, калі нейкія вынікі выкарыстоўваюцца, каб расхістаць сацыяльна-палітычную сітуацыю ў краіне, або напярэдадні выбараў «укідаюцца» правакацыі — тады неабходна даваць абгрунтаваныя вынікі сацыялагічных даследаванняў. Часцей за ўсё народ адчувае рэальную сітуацыю. Падмануць людзей не так проста.

Т.Ш.: — Гэта з аднаго боку, тут я пагаджуся з вамі. З іншага, мне здаецца, на жаль, сёння ў нас недастатковы ўзровень сацыялагічнай пісьменнасці, і праблема ў гэтым ёсць.

А.Д.: — Да таго ж, сёння прыходзяць новыя палітэнікі кіраўнікоў, якія пагардліва ставяцца да любой сацыялагічнай інфармацыі: маюць, я сам усё ведаю, мне нічога не патрэбна. Па сутнасці сацыялогія — навука аб жыццяздольнасці дзяржавы. Калі мы добра, па

Ігар ПІНЧУК.

Андрэй БЯЛОЎ.

правілах працуем, то якраз і папярэджваем такім чынам крызісы, канфлікты, якія могуць узнікнуць.

Андрэй БЯЛОЎ (А.Б.): — Мы кажам пра тое, што насельніцтва, сутыкаючыся з сацыялагічнай інфармацыяй, не заўсёды ўспрымае яе патрэбным чынам. Але я хачу звярнуць увагу, што нашы чыноўнікі — гэта таксама насельніцтва, а яны ўспрымаюць гэту інфармацыю? Для мяне гэта вялікая загадка.

Цяпер у нас ёсць і рэсурсы, і навыкі, каб праводзіць сацыялагічныя даследаванні. Іншая справа, як гэта пасля будучы ўспрымаць, як гэтым будучы карыстацца і на якім узроўні. Калі на прымітыўным узроўні, успрымаючы сацыялагічныя звесткі як звычайную інфармацыю, то, відаць, сацыялогія наўрад ці павысіць свой статус у параўнанні з цыперашнімі станам, і, відаць, не зможа дапамагчы — нават калі ў кіраўніка ёсць адпаведная магчымасць. Таму трэба звярнуць увагу на сацыялагічную пісьменнасць тых людзей, якія выкарыстоўваюць або будуць выкарыстоўваць сацыялагічную інфармацыю. Ведаю, што, напрыклад, для Міністэрства працы і сацыяльнай абароны пастаянна праводзіцца рознага кшталту семінары па правядзенні дэмаграфічных даследаванняў. Мэтазгодна, на маю думку, распаўсюдзіць гэта на іншыя ведамствы, якія пастаянна працуюць з сацыялагічнымі данымі.

А.Д.: — Складанасць наша заключаецца ў тым, што ў школе, напрыклад, пра сацыялогію ўвогуле не ідзе гутаркі. Але ж у тым, каб былі ўяўлены пра сацыялогію ў грамадстве, ёсць вялікая неабходнасць.

Ірына ЯКАЎЛЕВА (І.Я.): — Я ганаруся, што мы змаглі стварыць і падтрымаць цэнтр сацыялагічных даследаванняў па праблемах моладзі ў Палацы дзяцей і моладзі. Калі заводзкая сацыялогія амаль знікла, то сацыялогія, якая вывучае праблемы моладзі на базе найбуйнейшага ў нашай краіне цэнтру моладзі, жывая і шукае новыя варыянты, формы свайго развіцця і прымянення.

Дадатковае адукацыя не мае стандарту, абавязковасці наведвання, які гэта ёсць у

Як рэагуюць улады?

«Звязда»: — Як прадастаўленыя сацыялагічныя даныя пасля ўплываюць на прыняцце кіраўніцкіх рашэнняў?

Дар'я НАЗАРАВА (Д.Н.): — У Інстытуте сацыялогіі мы праводзілі спецыяльныя даследаванні грамадскага меркавання па сферы жыллёва-камунальнай гаспадаркі, над імі мы працавалі 4 гады. Даследаванні праводзіліся па наступных кірунках: адносіны да інавацый і сістэмы тарифаў на паслугі ЖКГ, энергазберажэнне, сарціроўка бытавых адходаў, ацэнка якасці паслуг ЖКГ па месцы жыхарства, арэнднае жыллё, форма абслугоўвання ў ЖКГ — дзяржаўная ці прыватная, прычым, што пераждкаюць развіццю прыватнай жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Мы аналізавалі, як да гэтага ставіцца не толькі насельніцтва ўсёй краіны, але і асобных рэгіёнаў, глядзелі, дзе якія праблемныя кропкі ёсць. Падчас падрыхтоўкі справаздачы па гэтай тэме мы таксама ўлічвалі даныя маніторынгаў, якія праводзіцца ў Інстытуте сацыялогіі ўжо доўгі працяглая час, — на аснове іх у нас атрымалася 13 даследаванняў, вельмі цікавых.

На пытанне «якія праблемы хвалююць вас больш за ўсё?» пункт «праблемы тарифаў на камунальныя паслугі» ў адказах рэспандэнтаў аказваўся на 4-м, 6-м або нават на 8 месцы. Гэта вельмі нізкі паказчык. На першым месцы, дарэчы, быў рост цэн на асноўныя прадукты, зарплата, часам — стан здароўя. Наступнае пытанне тычылася дастатковасці сродкаў на аплату камунальных паслуг. Людзям, якія скажалі, што ім хапае грошай на аплату ЖКГ, пераважна большасць. Па апошніх звестках, гэта 83,1%. Але гэта даныя яшчэ да павышэння тарифаў.

Вынікі гэтых даследаванняў мы накіроўвалі ў Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі ў выглядзе разгорнутых аналітычных запісак-справаздач. Там усё прачыталі, нават папэры адпаведна даслалі — маўляў, будуць выкарыстоўваць гэта для прыняцця кіраўніцкіх рашэнняў. Не думаю, што на аснове нашых даследаванняў Міністэрства ЖКГ прышло да рашэння павысіць тары-

не параўноўваем гэтага з аплатай ЖКГ, якая, у адрозненне ад кампаній мабільных апэратараў, з'яўляецца велізарнай структурай?

І.П.: — Вопыт паказвае, што часам пэўныя міністэрствы, ведамствы, праводзяць свае апытанні. Ведаю, што, напрыклад, Міністэрства ўнутраных спраў, Міністэрства па падатках і зборах, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях праводзяць свае даследаванні. Гэта значыць, заплы на сацыялагічную інфармацыю ёсць, і ў кожнай структуры — свае інтарсы. Калі гэта Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, то іх можа цікавіць, наколькі эфектыўныя іх інфармацыйныя кампаніі, наколькі людзі праінфармаваны пра іх мерапрыемствы.

Мы праводзім апытанні рэгулярна і тэматыка ў нас разнастайная — ад кварталных сацыяльна-палітычных даследаванняў да апытанняў моладзі. Вывучаецца і тэматыка сродкаў масавай інфармацыі. Гэта інфармацыя запатрабавана, адпаведна, яна ўлічваецца пры прыняцці рашэнняў. Памятаеце, былі складанасці з рэцептамі на лекі? Тады апытанні засведчылі, што ў людзей сапрады ўнікаюць праблемы. Тут спрацавалі нашы апэратыўныя звесткі — і праблема знілася.

С.Р.: — У нас зайшла гутарка пра прыняцце кіраўніцкіх рашэнняў. Але ж значная частка выпускіў сацыёлагаў ідзе ў недзяржаўныя структуры. Для іх сацыялогія — гэта, перш за ўсё, не навука, а інструмент. Многія з іх нават не знаёмыя з кодэксам сацыёлагаў. Камерцыйныя структуры сёння адна за адной ствараюць унутры сябе сацыялагічныя лабараторыі, даследчыцкія цэнтры. Яны імкнуцца распрацаваць больш гібкія інструменты вывучэння рынку.

Калі ўзяць у якасці прыкладу Заходнюю Еўропу, то там — дзясяткі тысяч сацыёлагаў, і ўсе яны працуюць, вядуць дастаткова актыўную даследчыцкую дзейнасць — праўда, лакалізаваную. Не на ўзроўні дзяржаўнай вертыкалі, міністэрстваў, ведамстваў — яны не бяруцца рашаць глабальныя пытанні. Даследчыцкая праца ідзе па структурах грамадзянскай супольнасці.

У нас, на жаль, сёння гэты сегмент сацыялагічнай працы развіты горш. У грамадскіх арганізацыяў, якія хочучы вывучаць праблемы, звязаныя з сацыяльнымі дзвіжаннямі, праблемамі асобных катэгорій насельніцтва, іншыя вельмі актуальныя пытанні, часта няма на гэта грошай. А, напрыклад, магучыя гандлёвыя прадпрыемствы, ігракі ІТ-індустрыі заказваюць маштабныя даследаванні або нават самі займаюцца даследчыцкай дзейнасцю, але вынік такіх даследаванняў — камерцыйная інфармацыя, якая актыўна выкарыстоўваецца, але не распаўсюджваецца. Сацыёлагі, якія працуюць у гэтай сферы, могуць шмат цікавага расказаць пра тое, як сацыялогія становіцца інструментам канкурэнцыі. А там, як вы ведаеце, усе сродкі добрыя.

А.Б.: — Але і тут магчымыя навуковыя даследаванні. Трэба раздзяляць два моманты. Справа ў тым, што тэхналогія прыняцця кіраўніцкіх рашэнняў, на маю думку, універсальная — і для камерцыйных структур, і для дзяржаўных. І, натуральна, яна заўсёды павінна абалірацца на якасную інфармацыю. Іншая справа, калі даныя сацыялагічных даследаванняў імкнуцца прадстаўляць у якасці інструментаў кампаній. Цяпер гэта вельмі распаўсюджана.

На форумах сядзіць не так шмат людзей

А.Б.: — Як усё-такі адрозніць навуковую сацыялогію, публікацыю, ад ненавуковай спробы агітацыі або прапаганды? Калі лічыць вырываюцца з кантэксту і не апісваецца тое, якія былі атрыманы, няма апісання метадыкі, значыць, звесткі не вартыя доверу. Па меншай меры можна даць проста спасылку на інтэрнэт-крыніцу: метадыку даследавання можна, напрыклад, пачытаць на такім сайце. Вось так і трэба дзейнічаць, каб кожны

спецыяліст, абыякавы мог паглядзець, як рыхталася гэта апытанне.

І.П.: — У гэтым плане СМІ часта грашаць такімі рэчамі. Ім важна прывабіць аўдыторыю, зрабіць яркі загаловак — каб на яго адгукнулася як мага больш чытачоў. Адпаведна з пэўнага масіву вынікаў апытання яны выбіраюць нейкую адну лічбу і кідаюць яе ў загаловак. У выніку чалавек успрымае гэтую інфармацыю як цалкам праўдзівую, хоць лічба часцей за ўсё вырвана з кантэксту.

В.Б.: — «У два разы павялічылася колькасць злчынцаў у Н-скім раёне»... быў адзін, стала два.

Часта інтэрнэт, сацыяльныя сеткі выдаюцца за грамадскае меркаванне, і гэта вельмі непакорна. Я шмат кантактую з людзьмі ў рэальнасці і бачу, што ў інтэрнэце носяцца грамадска-меркаванне выступае вельмі вузкі сегмент насельніцтва — і вельмі спецыфічны. Гэта тыя людзі, якія імкнуцца, каб іх убачылі, імкнуцца, што называецца, крыкнуць гучней. Многія ж, калі чытаюць водгукі на форумах, бачаць апытанні ў сацыяльных сетках, успрымаюць гэта за меркаванне большасці. Але ж на самых «раскручаных» форумах «сядзіць» 0,01% ад усёго насельніцтва — і гэта максімум. І то, гэта спецыфічнае насельніцтва, якое не мае нічога агульнага з рэпрэзэнтатывай выбаркай. Але ў выніку іншыя СМІ выкарыстоўваюць меркаванні гэтых удзельнікаў форуму, меркаванні інтэрнэт-апытанняў. І што мы бачым? Маленькая група людзей пачынае такім чынам уплываць на меркаванне ўсяго грамадства! Гэта асабліва заўважна, калі прымаюцца нейкія непалітычныя рашэнні — ці то павышэнне пенсійнага ўзросту, ці то павышэнне падатку...

Даць магчымасць...

паабедцаць

«Звязда»: — Ці могуць сацыялагічныя даследаванні прадукціць канфлікты ў грамадстве?

А.Б.: — Увесь вопыт эмпірычнай сацыялогіі накіраваны на тое, каб прадукціць канфлікты. У свой час сацыёлагаў у ЗША хвалявала пытанне, якім чынам прымірць людзей з рознымі этнічным паходжаннем, рознымі традыцыямі, культурнымі нормамі і інтарэсамі, якія жывуць у адным вялікім горадзе, — каб яны маглі мірна ўзаемадзейнічаць адзін з адным і кантактаваць з сацыяльнымі групамі і зарадзіцца эмпірычнай сацыялогіяй. Таму калі казаць пра практычную мэту сацыялогіі, то яна першапачаткова задумваецца, як спосаб пераадолення канфліктаў. Калі яна перастае іграць гэтую ролю, то проста стане незапатрабаванай.

Д.Н.: — Самі па сабе сацыялагічныя даследаванні не могуць неяк прадукціць канфлікт. Галюнае — гэта як выкарыстоўваецца даныя сацыялагічных даследаванняў, напрыклад, арганіамі ўлады. Калі гэтыя сацыялагічныя даследаванні запатрабаваныя і на аснове іх прымаюцца рашэнні, то, безумоўна, гэта можа прадукціць канфлікты ў грамадстве.

Т.Ш.: — Адна з асноўных задач сацыялогіі — дзягностыка стану грамадства, але сучасны сацыёлаг не толькі дзягност, ён яшчэ і сацыяльны тэхнолаг. Ён выпрацоўвае тэхналогіі рашэння праблем. На маю думку, сацыялогія можа мінімізаваць сацыяльныя канфлікты ў грамадстве.

В.Б.: — Ва ўсім свеце расце праблема інфармацыйнага шуму. Сацыялогія дазваляе атрымліваць праўдзівую інфармацыю, неабходную для прыняцця канкрэтных рашэнняў. Трэба разумець, што сацыялогія — гэта сур'езная, а не забаўна зброя і яе трэба выкарыстоўваць правільна. Я, відаць, пагаджуся, што і ў школе дзеці павінны ведаць пра сацыялогію.

І.П.: — Яшчэ ў 50-я гады вядомы сацыёлаг Роберт Мертан вывёў паняцце «працоўца, якое выконваецца само». Гэта калі нейкае жывяе перакананне ўплывала на ўстаноўку людзей. Натуральна, гэтым імкнуча дзіцяці.

А.Д.: — Вядомы сацыёлаг Піццым Сарокін прыйшоў да высновы, што рэвалюцыі здзяйсняюць не галодныя людзі, а тыя, хто адзін раз не паабедцаў. Сацыялогія падтрымлівае жыццяздольнасць грамадства і садзейнічае яго ўстойліваму развіццю без рэвалюцый і сацыяльных катастроф.

Надзея ЮШКЕВІЧ, yushkevich@vziasda.by

школе. Туды прыходзяць, таму што гэта цікава і таму што жадаюць навучыцца нечому такому, чаму не могуць навучыцца ў школе, нават ВНУ. Узнікае момант канкурэнцызмаўнасці. Мы таксама зацікаўлены ў тым, каб ведаць, якія новыя межы ў сферы адукацыі сёння найбольш цікавыя. Дзякуючы ўласным сацыялагічным даследаванням мы ведаем жаданні, імкненні маладых людзей — так, дзве траціны школьнікаў старэйшых класаў збіраюцца выбарць прафесію, якая звязана з іх захапленнем. Такім чынам, мы можам вывучаць стратэгію сваіх адукацыйных прапаноў. Любое рашэнне ў рамках Палаца, якое накіравана на задавальненне патрэб нашых наведвальнікаў, базуецца на звестках нашай сацыялагічнай службы.

фы на паслугі. Мы казалі, што павышачы рэзка тарыфы нельга. У прыклад прыводзілі Балгарыю, калі некалькі гадоў таму там рэзка павысілі адпаведныя цэны, людзі проста выйшлі з акцыямі пратэсту.

В.Б.: — Дарэчы, а даследаванні па тарыфах на мабільную сувязь ёсць? Яны ж нашмат вышэйшыя за тарыфы ЖКГ, але чамусьці хвалююць людзей менш. Мы кажам пра тарыфы на ЖКГ, але аказваецца, што пераважная частка нашага насельніцтва за мабільную сувязь плаціць больш, чым за водазабеспячэнне, водаадвядзенне, электрычнасць, газазабеспячэнне, цэпалазабеспячэнне, вентыляцыю разам узятыя. Гэта нармальна, што за тэлефон мы плацім столькі без пытанняў і

рэкламы ўласнай кампаніі. Цяпер гэта вельмі распаўсюджана.

■ Даступныя лекі

ПАДЛІЧЫЦЬ
І НЕ ПРАЛІЧЫЦА

Фармацэўтычная прамысловасць пераходзіць на новую інавацыйную мадэль

Навука, якая вывучае суадносіны паміж затратамі і эфектыўнасцю, бяспекай і якасцю жыцця пры розных схемах лячэння або прафілактыкі, называецца фармакаэканомікай. З пазіцыі ўрача, гэта не пошук найбольш танных лекавых сродкаў і апраўданне іх выкарыстання, а разлік затрат, неабходных для дасягнення пажаданай эфектыўнасці, суадносіны гэтых затрат з магчымасцямі. Такім чынам, фармакаэканоміка забяспечвае развіццё сацыяльна арыентаванай аховы здароўя, калі павышаецца даступнасць лекавых сродкаў і ўзмацняецца кантроль над затратамі пры правядзенні тэрапіі. Такія сістэма актыўна ўкараняецца ў Еўропе, Расіі, а цяпер і ў нас.

Вось і на нядаўняй міжнароднай канферэнцыі «Фармакаэканоміка сацыяльна значных захворванняў» эксперты абмяркоўвалі неабходнасць пралічваць медыцыну, праблему замашчэння імпартных лекаў для лячэння сацыяльна значных захворванняў.

Як адзначыў намеснік дырэктара — начальнік упраўлення Дэпартамента фармацэўтычнай прамысловасці Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь Віктар ШЭІН, фармакаэканоміка дазваляе судзіць аб эфектыўнасці, бяспекі і якасці жыцця пацыентаў пры розных схемах лячэння. Глобальным тэндэнсам становіцца стварэнне мясцовых аналагаў. «На закупку лекавых сродкаў затрачваецца 4 працэнты ВУП краіны, таму ўласная вытворчасць азначае зніжэнне нагрузкі на бюджэт, — кажа Віктар ШЭІН. — Сёння доля беларускіх лекаў расце. Два-тры гады таму гэта было 35 працэнтаў, сёння — 50».

Лячэнне сацыяльна значных захворванняў (анкалогія, туберкулёз, бронхіальная астма, цукровага дыябету і інш.) у нас бясплатна. Павелічэнне колькасці мясцовых аналагаў найроўна звязана з аказаннем дапамогі як мага большай колькасці сур'ёзна хворых — яны даступныя па кошце і не саступаюць па якасці.

Цяжка сказаць канкрэтнымі лічбамі, колькі такі падыход, як фармакаэканоміка, здольны сэканоміць грошай. Калі мы адрасавалі гэта пытанне замежным калегам, каб атрымаць аргументы для пераканання нашай улады, яны адказалі, што і не лічылі, бо выгада відэачная, — кажа генеральны дырэктар Цэнтра экспертызы і кантролю якасці медыцынскай дапамогі Міністэрства аховы здароўя Расійскай Федэрацыі Віталій АМЕЛЬЯНОВСКИ.

На думку старэйня Наглядальнага савета Саюза «Медыцына і фармацэўтыка — інавацыйныя праекты»,

Фота БЕЛТА

старэйня савета дырэктараў кампаніі NatiVita Аляксея СЫЧОВА, у любой краіне павінен быць баланс паміж арыгінальнымі прэпаратамі і джэнерыкамі. Лячэнне аналагамі не саступае па эфектыўнасці, а можа каштаваць у 3 разы танней. Будучыня беларускай фармацэўтыкі — гэта развіццё па інвестыцыйна-інавацыйнай мадэлі. І ў гэтым працэсе вельмі важная роля належыць фундаментальным даследаванням. Створаны ў краіне фармацэўтычны кластар — прыклад супрацоўніцтва дзяржаўных навукова-адукацыйных устаноў, вытворцаў і іншых сэрвісных арганізацый. Словам, аб'яднанне намаганьняў. У Расіі, напрыклад, працуе каля 15 кластараў рознай накіраванасці, іх работу рэгулююць 35 заканадаўчых федэральных актаў. У

нас кластар адзін і заканадаўчая база адпаведная. Але з часосці трэба пачынаць.

Фармакластар «Саюз медыцынскіх, фармацэўтычных і навукова-адукацыйных арганізацый «Медыцына і фармацэўтыка — інавацыйныя праекты» быў створаны год таму ў Віцебскай вобласці. Яго асноўныя мэты — развіццё навуковага, тэхналагічнага і вытворчага патэнцыялу ў фармацэўтычнай галіне, фарміраванне сучаснай інфраструктуры для распрацоўкі імпартазамежных дзяржаўных навукова-адукацыйных устаноў, вытворцаў і іншых сэрвісных арганізацый. Словам, аб'яднанне намаганьняў. У Расіі, напрыклад, працуе каля 15 кластараў рознай накіраванасці, іх работу рэгулююць 35 заканадаўчых федэральных актаў. У

Ходзяць чуткі, што...

...БЕЛАРУСКИЯ ЛЕКИ — ДОБРЫЯ

Мала хто з нас ставіцца да айчынных лекавых прэпаратаў без скептыцызму. Называюць спецыялістам і журналістам — ну чаму трэба верыць, што наша таннае не горш за імпортнае? Тым больш, як ні спытаеш урача на прыёме, што лепш, дык «беларускае» далёка не ў першых шэрагах называецца. Вось што кажа на гэта намеснік дырэктара — начальнік упраўлення Дэпартамента фармацэўтычнай прамысловасці Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь Віктар ШЭІН:

— Мы набываем субстанцыі толькі ў сусветна вядомых фірмаў, галоўным чынам Кітая і Індыі, а таксама некаторых еўрапейскіх краін. У Беларусі сёння зарэгістравана каля 6 тысяч лекавых сродкаў, і 1,5 тысячы з іх вырабляюцца ў нас. Айчыны прэпарат, выраблены па поўным цыкле або хоць бы толькі расфасаваны ў нас, значна танней па кошце. Гэта адбываецца найперш з-за значна ніжэйшай рэнтабельнасці нашых лекаў у параўнанні з імпортнымі. Па некаторых пазіцыях рэнтабельнасць адрозніваецца ў дзясяткі разоў. Задача ў нас ставіцца — забяспечыць насельніцтва таннымі прэпаратамі, а не атрымаць максімальны прыбытак.

Лекі ў Беларусі выпускае 31 прадпрыемства. Больш за 40 вытворчых участкаў 16 асноўных прадпрыемстваў маюць сертыфікаты GMP (адзіныя правілы Належнай вытворчай практыкі). Гэта робіць магчымым экспарт у 29 краін свету, у тым ліку ў ЗША, а сёння зацікаўленаць выказала, напрыклад, Саудаўская Аравія. За апошнія чатыры гады на ўнутраны рынак уведзена 537 новых айчынных лекавых сродкаў. Усяго зарэгістравана каля 1,5 тысячы лекаў айчынай вытворчасці. З іх 82 найменні — арыгінальныя, астатнія — генерычныя. Пры гэтым асобныя прэпараты ў 2—4 разы таннейшыя за імпортныя аналагі.

падрыхоўцы навукова абгрунтаваных і эканамічна эфектыўных праектаў, вырашэнне пытання іх фінансавання. Акрамя таго, некамерцыйнае партнёрства будзе сістэму падрыхоўкі высокакваліфікаваных кадраў для фармацэўтычнай галіны.

У ліку першачарговых праектаў фармацэўтычнага кластара — стварэнне на базе Віцебскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта цэнтраў даклінічных, біяаківалентных і клінічных даследаванняў, сучаснай навукова-даследчай лабараторыі кантролю якасці імунабіялагічных лекавых сродкаў. Гэта неабходна для стварэння інавацыйных прэпаратаў.

У склад кластара ўваходзіць і такая кампанія, як «НаціВіта», якая спецыялізуецца на высокатэхналагічнай вытворчасці першых генерычных лекавых сродкаў (аналагаў), уключаючы прэпараты для лячэння раку. Якая фармпрадукцыя гэтага вытворцы паступае таксама ў краіны ЕС і СНД. Новы праект па вытворчасці онкапрапаратаў каштуе 15 млн долараў. Да канца гэтага года будзе пабудаваны завод, дзе паніцца выпуск інавацыйных прэпаратаў (са змененай формулай, якая паліпшае якасць), біяаналагаў і джэнерыкаў для лячэння анкалогіі і іншых сацыяльна значных захворванняў. Выпуск па поўным цыкле паніцца ў 2017-м.

■ Смачна і карысна

БОЛЬШ
АГАРОДНІНЫ!

Калі раптам на нейкі час вы пусцілі сваё харчаванне на самацёк, то спрабуйце вярнуць яго на здаровае раэйкі.

Ешце кашы, але не беляя, а грэцкую, аўсяную, ячную, яшчэ рыбу, гародніну, фрукты, зялёнава — любія, якія можаце сабе дазволіць.

Дарэчы, пакуль яшчэ можна не захапіцца свежымі гароднінай і зялёнава — падыдуць і замарожаныя.

Вітаміны і мікраэлементы неабходны нам штодня, наеці іх пра запас немагчыма, так што вырашаюць гэту задачу з адпаведнай перыядычнасцю. Хоць бы і з дапамогай полівітамінаў, якіх багата ў аптэцы.

Што да харчавання, то не забывайце пры гэтым усё, што магчыма, уживаць з лупінай.

Прыгатаваныя з гародніны салаты, вінегрэт уживайце адразу, а не захоўвайце суткамі ў халадзільніку.

Не наражайце гародніну надта дробна. З гэтай прычыны уживаць адвараную бульбу значна карысней, чым бульбяны суп.

Гатуйце гародніну на пары або запякайце.

Не замочвайце гародніну (калі гэта не зялёнава) перад гэтым у вадзе, каб не страціць вітаміны.

Назапашвайце энергію, уживаючы больш арэхаў і семак, а замест белага хлеба прывучайце сябе да хлеба з мукі грубага памолу і востраў.

Каб не «забіць» вітаміны падчас захавання і гатавання, трымайце прадукты ў халадзільніку; не наражайце загалі; апускайце ў вадку, калі тая ўжо закіпела; не перамешвайце надта часта; уживайце адразу пасля гатавання.

Урач-валеаляг Леанід МЯЛЕШКА нагадае, што недахват карысных рэчываў у арганізме можа шкодным чынам адбіцца і на нашым псіхічным здароўі, самаадчуванні. Няправільнае харчаванне — таксама стрэс для арганізма.

■ Антыстрэс

ПАГЛЯДЗІ НА НЕБА,
ПАЛІЧЫ ДА ДЗЕСЯЦІ

Можна прывесці доўгі спіс сітуацый, здольных выклікаць стрэс, але наўрад ці ў гэтым ёсць такая вострая патрэба. Відэачна адно: амаль любая жыццёвая калізія, у якой чалавек адчувае напружанне, можа аказацца прычынай стрэсу.

«Як мы ведаем, стрэс вельмі шкодны для нашага здароўя, — кажа псіхолог Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера Волга АКАТАВА. — Таму проста неабходна вучыцца выходзіць з гэтай стану з мінімальнымі стратамі. Самае першае, што мы павіны засвоіць — не глыбаць прымаць ніякіх рашэнняў і штогосці рабіць у стане перажывання моцнага стрэсу. А далей трэба мець на ўвазе няхитрыя спробы мінімізацыі шкодных наступстваў».

- Як бы банальна гэта ні прагучала, але спачатку палічыце да 10. Або павольна ўдыхайце і выдыхайце некалькі разоў.
- Можна ўзяць на ўзбраенне яшчэ некалькі прыёмаў:
- Намачыце некалькі разоў халоднай вадой лоб, скроні і артэрыі на руках.
- Можна ўзяць на ўзбраенне яшчэ некалькі прыёмаў:
- Намачыце некалькі разоў халоднай вадой лоб, скроні і артэрыі на руках.
- Апішыце ў думках наваколле. Засяродзьце ўвагу на кожнай дробязі.
- Паглядзіце на неба. Сканцэнтруйцеся на тым, што бачыце.
- Павольна выпіце шклянку вады.
- Уявіце сябе ў садзе, на пляжы, у гарах.
- Прымяніце формулу заспакаення: «Сёння я не звяртаю ўвагі на дробязі».
- Калі вам хочацца смяцца, плакаць, размаўляць — рабіце гэта. Можаце пабіць падушку.

- Наогул фізічная нагрузка выдатна дапамагае (20-30 прысяданняў, бег на месцы, хада па лесвіцы).
- Слухайце музыку, якая вас заспакоівае.
- Можаце заняцца чым-небудзь карысным — зрабіце прыборку, перастаноўку.
- Прыміце кантрасны душ.
- Займіце сябе чым-небудзь цікавым.
- Не забывайце размоў з прыемнымі людзьмі.
- Імкніцеся знаходзіць станоўчае нават у нуды («затое...»).
- Нарэшце, падумаіце, ці можаце вы што-небудзь змяніць у сітуацыі, якая склалася. Калі не можаце... прыміце усё як ёсць.
- Думаіце пра сябе і сваё здароўе.
- Сонца ёсць нават тады, калі неба зацягнутае хмарами.

Краіна
ЗдароўяВыпуск
№ 8 (361)

■ Сюрпрызы Венеры

АСЦЯРОЖНЕЙ
З АНТЫБІЁТЫКАМІ!Ці правільна леаца інфекцыі,
якія перадаюцца палавым шляхам?

Галоўны ўрач Англіі Салі Дэвіс не так даўно заявіла, што ганарэя можа стаць невылічым захворваннем, і папярэдзіла ўчастковым урачоў аб неабходнасці прапісаць належны курс лячэння ад гэтага захворвання. Прычынай папярэджання стала ўспышка так званай суперганарэі ў горадзе Лідсе, што на поўначы Англіі. У сакавіку тут быў выяўлены рэзістэнтны штаб гэтага захворвання, які не паддаецца лячэнню антыбіётыкам азітраміцынам (яго звычайна прапісаюць разам з іншым прэпаратам — цэфтрыяксонам). Наогул лекі ў дадзеным выпадку павіны выкарыстоўвацца ў комплексе, але гэта адбываецца не заўсёды. Калі ж прымяняецца толькі адзін сродак, бактэрыям лягчэй вырацаваць устойлівасць да лячэння. Выпадкі антымікробнай рэзістэнцыі, няўдалага лячэння ганарэі раследуюцца.

Аб тым, ці ёсць пагроза ўзнікнення такой сітуацыі ў нашай краіне, расказвае дацэнт кафедры дэрматавенералогіі і касметалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, кандыдат медыцынскіх навук Ірына ШЫМАНСКАЯ.

— Англійскія медыкі маюць справу з невылічым формай ганарэі?

— Невылічымая форма ганарэі не існуе. Больш карэктна гаварыць пра фарміраванне менавіта рэзістэнцыі, што звязана з нерэцэпцыйнай антыбактэрыяльнай тэрапіяй, якая можа быць прызначана з прычыны не толькі самой ганарэі, але і нейкіх іншых бактэрыяльных інфекцый. У Вялікабрытаніі, ды і ў шэрагу іншых краін свету, даволі працягла час прымянялі аднаразовыя метады лячэння ганакокавай інфекцыі — гэта азначае, што пацыент прымаў адну таблетку або рабіў адну ін'екцыю. Дозы лекаў у такіх выпадках былі ў 2-4 разы ніжэйшыя за тыя, што прымяняюцца, напрыклад, у нас. Свае стандарты лячэння мы зацвердзілі пры ўдзеле замежных спецыялістаў яшчэ ў 2009 годзе, і ўжо тады было зразумела, што кароткія схемы і нізкія дозы роўна прыводзяць да фарміравання рэзістэнтных формаў захворвання. Беларусь не пайшла па такім шляху, а прыняла ўдзел у вялікім міжнародным праекце, падтрыманым Сусветнай арганізацыяй аховы здароўя, па маніторынгу антыбактэрыяльнай рэзістэнцыі ганакокавай інфекцыі. Работа пачалася з супрацоўніцтва са шведскім бокам. Раз у год мы адпраўлялі і працягваем адпраўляць у Швецыю ўзоры ганакокавых культур для таго, каб высвятляць, ці няма ў бактэрыях храмасомных змяненняў, якія адказваюць за фарміраванне рэзістэнтных формаў. Рэферэнтны цэнтр на базе інстытута мікробіялогіі таксама займаецца адсочваннем сітуацыі. Рэзістэнтнай ганакокавай інфекцыі ў нашай краіне няма. Больш-менш устойлівыя формы калі і з'яўляюцца, то да антыбіётыкаў, якія застаюцца ў безрэцэптурным водпуску, скажам, да тэтрацыклінаў.

Што такое ганарэя?

Гэта захворванне, якое выклікае ўзбуджальнік *Neisseria gonorrhoeae*.

Інфекцыя распаўсюджваецца пры вагінальным, аральным або анальным палавым кантакце. Суправаджаецца выдзяленнямі з палавых органаў, болям падчас мочаспускання, кровацярэннемі ў жанчын і іншымі сімптомамі. Часта нейкіх яўных сімптомаў можа і не быць, але пры гэтым інфекцыя будзе з лёгкасцю перадавацца. Нывылічана ганарэя прыводзіць да беспладнасці, запалення тазавых органаў і можа перадавацца дзіцяці падчас цяжарнасці.

■ На прыёме ў псіхатэрапеўта

ЧАГО БАІЦА ХВОРЫ НА ЦУКРОВЫ ДЫЯБЕТ?

Цукровы дыябет мяняе лад жыцця чалавека — прымаць на трымацца дзяты, неабходны прэпараты, займацца прафілактыкай ускладненняў. У такіх хворых могуць развівацца і псіхічныя расстройствы. Будзеце ўважлівымі да сябе ці сваіх блізкіх, калі яны пакутуюць ад цукровага дыябету. Размова можа ісці пра...

...дэпрэсію і сіндром, які працяглае зніжэннем настрою і актыўнасці, прыгнечанасцю, павышанай стомленасцю, трывогай, раздражнёнасцю, парушэннем сну; ...іпахондрія, якая развіваецца на фоне цяжкіх унутраных адчуванняў і вегетасасудзістай нестабільнасці, а працяглае зацывленасцю на праблеме здароўя, шматлікіх абследаваннях;

— Якія яшчэ палавыя інфекцыі леацаца антыбіётыкамі? У якіх выпадках размова можа ісці пра устойлівасць?

— Найбольш распаўсюджаныя бактэрыяльныя інфекцыі — мікаплазмаз, хламідыя, трыхаманіаз, бактэрыяльны вагіноз. Усё гэта леацаца паводле стандарту, які пераглядаецца кожныя пяць гадоў. Аднак пакуль мы нічога не мянялі з 2009 года — дзеючыя пратаколы не страцілі сваёй актуальнасці. Рызыка развіцця устойлівасці да антыбіётыкаў захоўваецца ва ўсіх бактэрыях. Таму што калі ў пацыента сфарміравалася рэзістэнцыя да антыбіётыкаў адной групы (напрыклад, супрацьстафілакокавых), то існуе верагоднасць, што калі ён захварэе ганакокавай інфекцыяй, мікраарганізмы абмяжваюцца гэтай інфармацыяй. Таму рэгулярны маніторынг вельмі важны, асабліва ў дачыненні да бактэрыяльных зольных часта мяняцца, прыстаюцца — як тая ж мікаплазма.

— Ці праўда, што інфекцыі, якія перадаюцца палавым шляхам, наогул дрэнна леацаца?

— Гэта магло быць праўдай гадоў пятнаццаць таму, калі не існавала стандартнай дыягносткі, мы карысталіся метадамі, якія не былі скіраваны на выяўленне ДНК узбуджальніка — імунаферментным аналізам, рэакцыяй імунафлюарэсцыцыі. — а гэта ўскосныя метады выяўлення інфекцый. Акрамя таго, антыбактэрыяльная тэрапія таксама не была стандартызаваная, і кожны ўрач рабіў прызначэнні зыходзячы з уласнага ўяўлення аб захворванні. Якія лекавыя прэпараты таксама былі іншай. Сёння тэхнічная праблема дыягносткі ліквідавана, прычым па ўсёй краіне. Паўсюдна ёсць магчымасць правядзення малекулярна-генетычнай дыягносткі шляхам полімеразна-ланцужовай рэакцыі. Дыягназ, такім чынам, выстаўляецца на аснове вельмі дакладных метадаў даследавання. Нашы ўрачы маюць ужо добрае ўяўленне аб тым, як працуюць сучасныя антыбіётыкі. Цяпер самым важным застаецца адно — адукацыя гэтай самай рэзістэнцыі, або устойлівасці, бо калі яна сфарміруецца, то не дапаможа ні якасная дыягностка, ні якаснае лячэнне.

— Але і такім пацыентам ёсць магчымасць дапамагчы?

— Калі ў пацыента сфарміравалася храмасомны тып мутацый, які абумоўлівае антыбактэрыяльную устойлівасць, тады размова ідзе аб індывідуальным падборы антыбіётыкаў.

— Колькасць выпадкаў палавых інфекцый расце ці зніжаецца?

— Сумарная колькасць такіх інфекцый стабільна зніжаецца апошнія дзесяць гадоў да ўзроўню фактычна еўрапейскіх краін дзякуючы скараджэнням намагаванням. Вы, напэўна, ведаеце, што 1,5 працэнтаў беларускага насельніцтва перанесла сфілітычную інфекцыю. Такі выбух адбыўся пасля распаду былога Саюза, аднак паступова было шмат зроблена па пераснашчэнні, адаптацыі стандарту лячэння, у абавязковым парадку пачалі здаваць аналіз на інфекцыі цяжарных. Што датычыцца інфекцыі, якая не з'яўляецца класічным венерэчным, напрыклад мікаплазмаз, бактэрыяльнага вагінозу, герпеснай інфекцыі 2 тыпу і некаторых іншых, то яны пакуль застаюцца досыць распаўсюджанымі. Актуальнасць іх залежыць ад стану імуннай сістэмы, наўняснасці эндокрынай паталогіі, тактыкі лячэння палавых партнёраў

зу хвораму неабходна атрымаць як мага больш інфармацыі аб захворванні і прычынах да рашэння праблемы блізкіх сваякоў, — тлумачыць урач-псіхатэрапеўт Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера Алена КОЯН. — Далей неабходна супрацоўнічаць з урачом і выконваць усё яго рэкамендацыі. Псіхатэрапеўт можа дапамагчы адаптавацца да змен. Важнымі будуць і размовы са сваякамі, якія таксама перажываюць стрэс у сувязі з хваробай блізкага. Псіхічныя расстройствы можна карэктаваць прыёмам псіхатропных прэпаратаў, у тым ліку антыдэпрэсантантамі, досыць эфектыўнымі ў лячэнні дэпрэсіі, іпахондріі, трывожных расстройстваў

— Пасля пастаноўкі дыягназа

НЕСВИЖСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

28 июня 2016 года в 11.00 проводит открытый аукцион по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов:

Table with 6 columns: № лота, Адрес земельного участка, кадастровый номер, Площадь земельного участка, га, Наличие инженерных сетей, Начальная цена (бел. руб.), Задаток (бел. руб.), Срок аренды.

Земельный участок для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома по ул. Гродненской, 35 в г. Несвиже имеет ограничения в использовании на площади 0,0053 га – охранный зона линии электропередачи напряжением до 1000 В.

Земельный участок для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома по ул. Достоевского, 46 в г. Несвиже имеет ограничения в использовании на площади 0,0005 га – охранный зона линии электропередачи напряжением до 1000 В.

Земельный участок для строительства и обслуживания производственных зданий и сооружений по ул. Ленниковой в г. Несвиже имеет ограничения в использовании на площади 0,1710 га – охранный зона сетей и сооружений водоснабжения, на площади 0,0412 га – охранный зона объектов газораспределительной системы, на площади 0,0036 га – охранный зона сетей и сооружений канализации.

Земельный участок для строительства и обслуживания производственных зданий и сооружений по ул. Ленниковой в г. Несвиже имеет ограничения в использовании на площади 0,1447 га – охранный зона сетей и сооружений водоснабжения, на площади 0,0022 га – охранный зона сетей и сооружений канализации.

получение в течение двух месяцев со дня государственной регистрации возникновения прав на земельный участок разрешения на проведение проектно-изыскательских работ;

получение в установленном порядке разрешения на разработку архитектурного проекта и установку торгового павильона с остояновым навесом; занятие земельного участка (начало освоения) в течение шести месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство торговых и складских зданий;

возмещение в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке результатов аукциона, в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов).

Частное предприятие «Эволюция Бизнеса» проводит ОЧЕРЕДНЫЕ открытые торги в форме аукциона по продаже имущества ЗАО «СтеклоБел», находящегося в ликвидации

Продавец: ЗАО «СтеклоБел», г. Минск, пр. Партизанский, 8, тел. +375 17 389-72-27

Место проведения торгов: г. Минск, пр. Независимости, д. 107, к. 11

Дата и время проведения торгов: 07.06.2016 г. в 12.00

Срок подачи заявок: по 06.06.2016 г. до 12.00

Приносятся организатором торгов по месту проведения торгов либо по адресу: 220023, г. Минск, а/я 14

Задаток: 1. Шаг аукциона 5%. Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов).

Условия аукциона: 1. Шаг аукциона 5%. Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов).

НЕСВИЖСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

28 июня 2016 года в 11.00 проводит открытый аукцион на право заключения договоров аренды земельных участков:

Table with 6 columns: № лота, Адрес земельного участка, кадастровый номер, Площадь земельного участка, га, Наличие инженерных сетей, Начальная цена (бел. руб.), Задаток (бел. руб.), Срок аренды.

Земельный участок для строительства и обслуживания производственных зданий и сооружений, арендодатель – Несвижский районный исполнительный комитет

Земельный участок для строительства и обслуживания производственных зданий и сооружений, арендодатель – Несвижский районный исполнительный комитет

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА ЗА 2015 ГОД

(в миллионах белорусских рублей)

Table with 11 columns: № п/п, Наименование статей собственного капитала, Символ, устаный фонд, эмиссионный доход, резервный фонд, накопленная прибыль (убыток), фонды переоценки статей баланса, доля неконтролирующих организаций, всего собственный капитал, всего собственный капитал.

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ЗА 2015 ГОД

(в миллионах белорусских рублей)

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ ЗА 2015 ГОД

(в миллионах белорусских рублей)

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

КОНСОЛИДИРОВАННЫЕ СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ ЗА 2015 ГОД

(в миллионах белорусских рублей)

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

белагропромбанк ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «БЕЛАГРОПРОМБАНК»

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 г.

(в миллионах белорусских рублей)

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ ЗА 2015 ГОД

(в миллионах белорусских рублей)

Table with 6 columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 год, 2014 год.

Информация об участниках банковского холдинга и связанных с ними лицах Открытое акционерное общество «Белагропромбанк» (ОАО «Белагропромбанк») по состоянию на 01 января 2016 г.

Table with 11 columns: № п/п, Полное и сокращенное (в скобках) наименование юридического лица, фамилия и инициалы физического лица, Место нахождения, Место жительства, Фактическое место нахождения, место жительства, Основной вид деятельности юридического лица, дата рождения физического лица, Основание возникновения участия в уставном капитале, Дата наступления вступления в силу участия в уставном капитале, Удельный вес голосов в процентах, Доля в уставном фонде в процентах, Информация о вхождении в состав акционеров, Информация о вхождении в состав участников банковской группы, банковского холдинга, Информация о вхождении в состав акционеров, информации о деятельности.

Аудиторское заключение независимых аудиторов по сокращенной годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности банковского холдинга Открытого акционерного общества «Белагропромбанк» за 2015 год

Открытое акционерное общество «Белагропромбанк» (далее – «Банк») и его дочерних организаций (далее – «Банковский холдинг») за 2015 год, подготовленные в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь. В нашем аудиторском заключении от 11 мая 2016 года мы выразили безусловно положительное аудиторское мнение по годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности Банковского холдинга.

солидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности, на основе которой она была подготовлена в соответствии с требованиями Инструкции о порядке раскрытия информации о деятельности банка, небанковской кредитно-финансовой организации, банковской группы и банковского холдинга, утвержденной Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11.01.2013 г. № 19.

Зантересованным пользователям ОАО «Белагропромбанк» пр. Жукова, 3 г. Минск, 220036 Республика Беларусь

В наши обязанности входит выражение мнения о данной сокращенной годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности, на основании проведенных нами аудиторских процедур в соответствии с требованиями Национального банка Республики Беларусь, принятого в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь.

Верещина Ирина Владимировна Директор ООО «КПМГ» Борисенко Татьяна Михайловна Руководитель аудиторской группы

Свидетельство о государственной регистрации выдано на основании решения Национального банка Республики Беларусь № 20 от 3 сентября 1991 года; регистрационный номер в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 100693551.

Сведения об аудиторском лице Наименование: Открытое акционерное общество «Белагропромбанк». Сведения о регистрации: зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 3 сентября 1991 г.; регистрационный номер в ЕПР юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 191424140.

Сведения об аудиторской организации Наименование: Общество с ограниченной ответственностью «КПМГ». Сведения о регистрации: зарегистрировано Минским городским исполнительным комитетом 10.02.2011 г.; регистрационный номер в ЕПР юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 191424140.

Васіліса МАРЗАЛЮК:

«ЖАНОЧАЯ БАРАЦЬБА БОЛЬШ ЖОРСТКАЯ І ГРУБАЯ»

Наша алімпійская надзея пра падрыхтоўку да Гульняў, сваю цікавасць да мастацтва і дэпрэсіі спартсменаў

Васіліса — той выпадак, калі стэрэатып пра аднабоксцаў і абмежаванасць унутранага свету спартсменаў выглядае глупствам. Гэта зразумела ўжо праз некалькі хвілін гутаркі з дзяўчынай, якая паспяхова ў спорце, абаяльная ў жыцці, разумная сама па сабе і адчувае навакольны свет вельмі тонка.

«МАІМ САМЫМ ДОЎГІМ ЗАХАПЛЕНЕМ БЫЛІ ТАНЦЫ»

Даволі рэдкая і настолькі прыгожая імя Васіліса атрымала ад сваіх бацькоў, яе называлі ў гонар прабабулі. Імя прыйшло да нас са старажытнагрэчаскай мовы, ад мужчынскага Васіль і азначае — царыца, царска.

вельмі ціснула, хацелася поўнай самарэалізацыі, даказаць, што я ішчэ на нешта здольная. У такіх моманты ў многіх спартсменаў з'яўляюцца праблемы, дэпрэсіі, я не выключэнне. За час перапынку паспела і ў клубы пахадзіць і трэнерам папрацаваць, але жаданне вярнуцца заўсёды было велізарным.

«Я мару пра «золата» Алімпіяды»

Аднак перамогі да Васілісы вярнуліся не адразу, маса праведзенай работы, слёз і на-маганьняў, першы п'едэстал на топ-турнірах пасля перапынку здарыўся толькі ў 2011-м. У гэты год Марзалюк стала другой у Еўропе і трымай у свеце. Потым дзяўчына выступіла на Алімпійскіх гульнях у Лондане, дзе было крыўднае паражэнне ў барацьбе за бронзавы медаль.

Цяпер узмоцнена рыхтуюцца да Гульняў у Бразіліі, — расказвае спартсменка, — наперадзе яшчэ некалькі збораў і турнір у Польшчы, які будзе апошнім перад Алімпіядай. У Рыа ў мяне павінен быць адэкватны настрой на медаль, на «золата», на перамогу. Зараз не адчуваю асаблівага хвалявання, яно зусім непатрэбнае, не трэба браць на сябе лішнюю адказнасць. Лепш падсіды да Алімпійскіх гульняў як да звычайнага старту. Хоць, вядома, гэта самая важная спарборніцтва, і ўсе спартсмены 4 гадзіны па вялікім рахунку рыхтуюцца менавіта да іх.

У дзяцінстве дзяўчына не марыла пра вялікі спартыўныя здзяйсненні і не мела вялізнага жадання авалодаць канкрэтнай прафесіяй, але момант, калі Васіліса ўпершыню задумалася пра адказ на пытанне «кім хоча стаць» памітае вельмі выразна.

Неяк я каталася на веласіпеды з іншымі дзецьмі, і ўсе казалі, што хочучы стаць касманаўтамі, я таксама адказала так, — усмінае Васіліса. — Шчыра скажу, я не памятаю, кім хацела быць. Вучылася «на выдатна», са спортам у мяне ў школе таксама ніколі не было праблем. Тата спрабаваў аддаваць мяне ў розныя спартыўныя секцыі, але мам самым доўгім захваленнем у дзяцінстве, напэўна, былі танцы. Потым пайшла на барацьбу, яна мне спадабалася, і я засталася тут. Цяпер вельмі рада, што так атрымалася ў маім жыцці.

«У РЫА БУДЗЕ НАСТРОЙ НА «ЗОЛАТА»

Пасля свайго першага буйнога поспеху на маладзёжным чэмпіянаце Еўропы ў 2005 годзе (там дзяўчына заваявала бронзавую ўзнагароду) у кар'еры Васілісы адбыўся непрыемны інцыдэнт, з-за якога на 2 гадзі ёй давялося пакінуць вольны спорт. — Я сышла не з-за свайго жадання, таму адчувала эфект незавершанага дзеяння, гэта на мяне

Тым больш у мяне ўжо ёсць вопыт выступлення ў Лондане, можа быць не зусім удалы... Але, як звычайна пасля проигрышу, мы зрабілі работу над памылкамі, я старалася змяняцца і расці.

Васіліса Марзалюк выступае ў вагавай катэгорыі да 72 кг, бяспрэчна барацьба не самы грацыёзны від спорту, але дзяўчына супраць, калі яго называюць не жаночым. Яна параўноўвае паядынак спартсменаў з сутычкай дзвюх тыгрыц.

«Часам спартсменкі карыстаюцца забароненымі прыёмамі, могуць за валасы панягнуць».

Жанчыны больш непрадказальныя і эмацыянальныя, чым мужчыны, таму ў нас часта бывае, што лідар можа прайграць. Таксама жаночая барацьба больш жорсткая і грубая, чым мужчынская. Часам спартсменкі карыстаюцца забароненымі прыёмамі, могуць за валасы панягнуць. Гэта выбар кожнага — я, напрыклад, вяду сумленную гульню, таму імкнўся такімі рэчамі не карыстацца. За межамі дывана мы ўсе маем зносіны, бо сустракаемся і на зборах, і на

Так выглядаюць бразільскія фавелы.

Біяграфічная даведка

Васіліса Марзалюк нарадзілася ў 1987 годзе ў Лагойску. У 2005-м заваявала бронзавы медаль чэмпіянату Еўропы. У 2006-м была дыскваліфікавана на два гады за выкарыстанне забароненых прэпаратыў. У 2011 годзе стала сярэбранай прызёркай чэмпіянату Еўропы і бронзавай прызёркай чэмпіянату свету. У наступным годзе заваявала бронзавы медаль чэмпіянату свету, але на Алімпійскіх гульнях у Лондане стала толькі 5-й. У 2013 годзе заваявала бронзавы медаль чэмпіянату Еўропы. У 2015-м стала чэмпіёнкай Еўрапейскіх гульняў, у верасні гэтага ж года стала бронзавай прызёркай чэмпіянату свету ў Лас-Вегасе і заваявала ліцэнзію для Беларусі на АГ-2016.

мому сабе. Ведаю, што ў адной з кавярняў у Мінску праходзяць вечарыны, куды могуць прыходзіць ахвотныя і маляваць, хачу як-небудзь наведваць гэтакія мерапрыемствы. А наогул я люблю Сальвадора Далі, мне падабаецца яго вярціцтва.

Што тычыцца падарожжаў, то раней у якасці сваёй любімай краіны я заўсёды называла Італію. Цяпер у мяне трохі памянсяць погляд, там усё гістарычнае, усюды класіка, а мне сёння больш уласцівы мадэрнізм. Хочацца рабіць і бачыць нешта новае, звязанае з сучаснасцю, новымі тэхналогіямі. Мне здаецца, мы павінны жыць у духу з часам.

Люблю моду, сукенкі, прыгожую вопратку. Сёлета хацела схадзіць на Belarus Fashion Week, але мяне не было ў гэты час у краіне, сачыла за ёй на адлегласці. Бачыла, што ў нас ёсць нядрэнныя, цікавыя дызайнеры.

Пра Васілісу можна з упэўненасцю сказаць: разумніца, прыгажуня і вельмі моцны чалавек. Які мужчына павінен быць побач з такой дзяўчынай?

— На гэта магу адказаць адным словам — надзеяй. Каб па жыцці можна было ісці разам з упэўненасцю.

Напярэдадні Алімпійскіх гульняў Васіліса заклікае беларускіх заўзятараў падтрымаць нашу каманду і адзначае, што для спартсменаў гэта вельмі важна.

— Мае галоўныя заўзятары — гэта, безумоўна, бацькі, бабуля, мае трэнеры, такіх людзей шмат, вылучыць кагосяці канкрэтна складана. Бывае, нават мяне пазнаюць на вуліцах, у крамах, таксі, але я да гэтага стаўлюся спакойна, я такі чалавек, што не люблю паказуку, мне нашмат больш крыўдна за тое, што барацьба ў нас неппулярны від спорту.

Маё апошняе пытанне да Васілісы было звязана з яе запаветнай марай, і на яго яна, здаецца, адказвае з найбольшай упэўненасцю.

— Я мару пра «золата» Алімпіяды, зараз усё маё жыццё, увесь мой побыт накіраваны на гэта.

Пастфактум

КОРАТКА ПРА ГАЛОЎНАЕ

Юбілейны чэмпіянат свету па хакеі ў Расіі. Як гэта было

Па завяршэнні турніру мы разам з вядомым айчынным спецыялістам Андрэем ГУСАВЫМ падводзім вынікі гульні беларусаў, гаворым пра «мінусы» і «плюсы» арганізацыі першынства ў Расіі і расказваем пра чэмпіёнаў, якія другі год запар вязуць трафей у Канаду.

ПРА ПЕРАМОЖЦАЎ

Паўночнаамерыканскі хакей ўжо ў які раз даказвае сваю перавагу на планеце. У сёлетнім чэмпіянаце менавіта зборныя Фінляндыі і Канады, дарэчы, як і дзевяць гадоў таму, зноў сшыліся ў вырашальным матчы маскоўскага чэмпіянату свету. У 2016 годзе ў складзе абедзвюх каманд было тры прадстаўнікі таго матчу, і ўсе фіны: Ласэс Куканен, Міка Койву і Міка Пюэраля. Як і на мінулым чэмпіянаце свету ў Расіі (2007 год) наймацнейшымі аказаліся канадцы, здаецца, гэты варыянт быў базальтэрнаўным і на гэты раз.

Такім чынам, зборная Канады стала чэмпіёнам свету 26-ы раз у гісторыі і другі раз запар.

НЕАПРАЎДАНЫЯ СПАДЗЯВАННІ

Галоўным расчараваннем турніру, асабліва для яго гаспадароў, стала тое, што расіяне не трапілі ў фінал чэмпіянату. У паўфінале за залатыя медалі іх не пусцілі фіны. Такім чынам, гаспадары біліся з амерыканцамі ў матчы толькі за трэцяе месца і пераграмным лікам 7:2. Пасля завяршэння турніру галоўны трэнер расіянін Алег ЗНАРОК прызнаў: «Асадак застаўся, разлічвалі на большае, але добра, што наогул заваявалі медалі».

БЕЛАРУСКІЯ ПРЫГОДЫ

Наша зборная Беларусі на чэмпіянаце свету ў Расіі не змагла выйсці ў плэй-оф і датэрмінова пакінула турнір, такі вынік прынёс падапечным Дэйва Льюіса толькі 12-е месца. Нягледзячы на невысакую выніковую пазіцыю, беларусы засталіся на 9-м месцы ў сусветным рэйтынгу. Такая гульня парадзіла шмат негатывных эмоцый, ацэнка і выказванняў на адрас нацыянальнай каманды. Мы пачакалі, пакуль усё эмоцыі пройдуць і звярнуліся да галоўнага трэнера

5 фактаў па выніках чэмпіянату, які стаў ужо гісторыяй

- Коры Пары (зборная Канады) стаў 27-м членам «Трайнога залатога клуба» (у яго ўваходзяць хакеісты, якія выйгралі залатыя медалі на зімовых Алімпійскіх гульнях, чэмпіянаце свету і заваявалі Кубак Стэнлі);
19-гадовы Конар Макдзвід стаў пераможцам адразу трох турніраў: U-18, U-20 і ЧС. Ён быў часткай каманды U-18 у 2013 годзе, U-20 у 2015 годзе і дарослай зборнай сёлета;
18-гадовы фін Патрык Лайне атрымаў званне MVP чэмпіянату свету — 2016;
Лепшым бомбардзірам турніру стаў форвард зборнай Расіі Вадзім Шыпачоў, які набраў у 10 матчах 18 ачкоў (6 галоў і 12 перадач);
Чэмпіянат свету ў Расіі стаў апошнім для цэлага шэрагу трэнераў вядучых еўрапейскіх зборных. Так, кар'еру ў нацыянальных камандах скончылі трэнер фінаў Яланен, трэнер чэхай Вуйтак і трэнер шведў Мортс.

Напярэдадні падзеі

НАБРАЦЬ АБАРОТЫ

Жаночая нацыянальная зборная па баскетболе працягвае падрыхтоўку да Алімпійскага кваліфікацыйнага турніру

Спарборніцтвы пройдуць з 12 па 20 чэрвеня ў французскім Нанце. Дзяўчаты ўжо правялі трэнераваны збор у Раўбінчах, а цяпер гуляючы таварыскія матчы са зборнай Латвіі ў Рызе. Далей на плане падрыхтоўкі падапечныя Анатолія Буйльскага будуць выступаць на міжнародным турніры памяці Сямёна Халіпскага, які пройдзе ў мінскім Палацы спорту з 2 па 4 чэрвеня. Там сапернікамі беларусак стануць вельмі экзатычнымі краіны — Японія і Новая Зеландыя. Гэтак жа ў турніры другі раз прыме ўдзел каманда Турцыі.

Азначым, што на ўсе чэрвеньскія баскетбольныя матчы, якія пройдуць у Мінску, уваход свабодны.

Матэрыялы падрыхтавала Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ. lobazhevich@vziasda.by

Навіны з Рыа

УПЕРШЫНЮ НА АЛІМПІЯДЗЕ...

Маці і сын выцягваюць разам

Ніно Салукавадз і Цотнэ Мачаварыяні выступаюць у стральбе з пневматычнага пісталета. Спачатку на Алімпіяду ў Рыа адарбалася Ніно, яна, дарэчы, удзельніца сямі Алімпіяд, станавілася залатым, сярэбраным і бронзавым прызёрам. Затым на Гульні адабраўся і яе сын 18-гадовы Цотнэ. На нядаўнім чэмпіянаце Еўропы ён выйшаў у фінал, дзе заняў шостае месца і заваяваў для зборнай Грэцыі 15-ю ліцэнзію на Гульні.

юць, што двое з бандытаў былі ўзброеныя пісталетамі, але, на шчасце, ніхто не пацярпеў. Азначым, што пасля таго, як Бразілія атрымала права на правядзенне шэрагу буйных міжнародных спарборніцтваў, уключаючы чэмпіянат свету па футболе

Так выглядаюць бразільскія фавелы.

у 2014 годзе і Алімпійскія гульні ў 2016 годзе, улады краіны пачалі буйнамаштабную праграму па барацьбе са злчыннасцю ў фавелах. У рамках гэтай праграмы, якая праводзіцца з 2008 года, у такіх раёнах былі адкрыты 36 паліцэйскіх участкаў, аднак выпадкі парушэння правапарадку ўзнікаюць рэгулярна.

МАК узмацнае барацьбу з допінгам

Міжнародны алімпійскі камітэт сумесна з Сусветным антыдопінгавым агенцтвам і міжнароднымі федэрацыямі пераправярылі 454 допінг-пробы Алімпіяды-2008 у Пекіне (узоры пробы, узятых у спартсменаў, захоўваюцца на працягу 10 гадоў). Аанліз быў праведзены з выкарыстаннем апошніх навуковых метадаў. У выніку даследаванняў 31 спартсмен з шасці відаў спорту можа быць адхілены ад удзелу ў Алімпіядзе-2016 у Рыа.

У хуткім часе будзе пераправяраны больш за 250 допінг-тэстаў Алімпіяды-2012, якая праходзіла ў Лондане.

Іспанскіх спартсменаў абрабавалі ў Рыа-дэ-Жанэйра

Пяць чалавек, узброўшыся агнястрэльнай зброяй, падлінавалі іспанцаў па дарозе на сняданак. Ахвярамі нападзення сталі два члены алімпійскай зборнай Іспаніі па парусным спорце Фернандэ Эчавары і Тара Пачэка, а таксама іх трэнер Санці Лопес-Васкес. На дадзены момант у Рыа спартсмены праводзяць падрыхтоўку да летніх Алімпійскіх Гульняў. Атлеты адзнача-

Цікава ведаць

«СЛЕД» ВАРКОЦКАЙ У ГІСТОРЫ

Чамусьці кошкі ў нашай падсвядомасці адразу асацыююцца з Егіптам. Але я спяшаюся паспрачацца, таму што гісторыя беларускіх катафейў не менш выключная і цікавая. Беларускі фальклор насычаны рознымі лічылкамі, прыказкамі і дражнілкамі, дзе гадзюцца каты: «Ходзіць кот на сенажаці, кліча сон ён да дзіцяці», «Люлі, люлі: пайшоў кот на гулі», «Хадзіў кот па капусце, насіў сончык у бела хустцы»... А ці задумваліся вы калі-небудзь, колькі гадоў самому першаму продку сучаснага ката? Калі першая лапка коціца-варкоціца ступіла на беларускую зямлю і колькі вусатых-паласатых развялося ў свеце?

Адказы на гэтыя пытанні карэспандэнт «Звязды» знайшла ў мінскім «Музеі ката», дзе стартвала новая выстаўка «След ката ў гісторыі». Там можна убачыць унікальныя артэфакты канца XVI ст., знойдзеныя падчас археалагічных раскопак каля вёскі Беразавец Карэліцкага раёна. У прыватнасці, фрагменты дзвюх цагляных адбіткаў лап ката на адной і кошкі з кацянём на другой. Насамрэч адбіткі на будаўнічых матэрыялах — з'ява не рэдкая. Гэтыя сляды — вынік сушкі цагляна на адкрытым паветры. Давяліва муркі ў пошукх прыгод залезлі на цаглу і аўтаматычна пакідалі свае «аўтаграфы». Ініцыятарам выстаўкі выступіў удзельнік археалагічнай экспедыцыі на гарадзішчы Беразавец старшы навуковы супрацоўнік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Леанід Калядзінін. Ён падрыхтаваў неабходныя матэрыялы,

Фрагмент кампазіцыі «Фотаграф і кот» у Баранавічах.

прапанаваў фотаздымкі і настаяў на часовай перадачы экспанатаў з Гродзенскага гісторыка-археалагічнага музея.

Выстаўка надзея наведвальнікаў падключыць крыху фантазіі і ўявіць, якімі былі каты шмат гадоў таму. «Дзякуючы ўнікальнай выяве апошняга дзікага ката на Беларусі (1928 год) мы з лёгкасцю можам заўважыць іх падабенства з сучаснымі кошкамі, — тлумачыць куратарка праекта «Музей ката» Ала Нароўская. — Але немагчыма не заўважыць крыху большыя памеры ў дзікіх

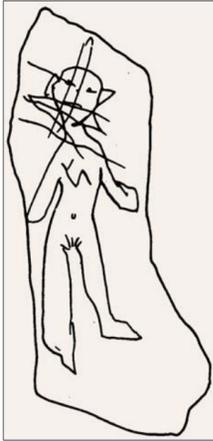
катоў. Калі добра прыгледзецца, у дзікага вельмі масіўныя лапы, больш густая поўсць і насцярожаны погляд. Жывёлам трэба было выжываць у лесе, таму яны выглядалі больш агрэсіўна, чым сучасныя каты. Напэўна, у іх больш выразна праявіліся інстынкты».

Лічыцца, што сучасная сваякая кошка з'яўляецца нашчадкам лясной дзікакі. На пачатку развіцця земляробства, калі захоўвалі лішкі ежы, узнікла патрэба ў прыручэнні дражнікі. Паўстала пытанне — хто абароніць прадукты харчавання ад грызуноў? Звесткі пра свойскіх катоў сягаюць аж да глыб 3 тысячгадоў да нашай эры. Тады ў Егіпце прыручаныя катафей ўважалі святымі жывёламі, а пасля смерці іх балзамалі і хавалі на каціных могілках.

А вось еўрапейскі свойскі кот з'явіўся значна пазней — дзве тысячы гадоў таму. На Беларусі самы першы выпадак прыручэння дзікай кошкі адносіцца да IV ст. да н. э. — IV ст. н. э. Астанкі беларускіх правакатоў знойдзены на гарадзішчах Лабеншчына і Гарадзец.

У XI—XIII стст. гарады прадстаўлялі сабой скарычкі для мышэй і пацукоў: паселішчы былі перанасычаны кухоннымі адходамі. Суседства гарадскіх жыхароў з грызунамі не абяцала нічога добрага, таму на дапамогу клікалі свойскіх кошака. Гісторыя беларускай «катаграфіі» засведчыла рэшткі катафей ў Брэсце, Тураве, Ваўкавыску, Мінску, Крычаве, Палацку, Лукомлі, Віцебску. Каб ім было лягчэй палываць на шкоднікаў, гаспадары рабілі невялікія аячкі ў ніжніх вянках зрубаў, пад падлогай.

Першая выява кошкі на Беларусі знойдзена на гарадзішчы Маскавічы ў XII—XIII стст. Гэта не проста жывёлка. Гэта жанчына ў выглядзе кошкі або наадварт. Нічога дзіўнага ў выяве няма: раней вядзьмаркам і вядзьмакам прыпісвалі сувязь з кошкамі. Падчас рэстаўрацыі Спасо-Праабражэнскай царквы Спасо-Еўфрасінеўскага манастыра ў 2007 годзе даследчыкі заўважылі графічныя выявы канца XVI — пачатку XVII ст. на тынкоўцы, зробленыя вострым прадметам. Графіці змяшчае аж тры малюнкі катоў. Адзін з іх паказаны ў руху: вусаты падняў лапу і быццам насцярожыўся. Другі

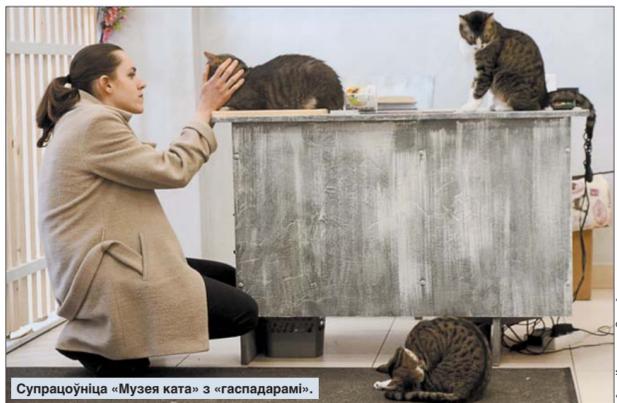
Выява жанчыны-кошкі на рабры жывёлы XII—XIII стст., гарадзішча Маскавічы.

гі стаіць на месцы. Трэці паўнаватрасна адпачывае, раскінуўшы лапы ў розныя бакі. Сёння ў свеце налічваецца каля 2 мільянаў карцін з выявамі пухнатых і пярэстых улюбёнцаў.

Не засталіся ўбаку пры адлюстраванні варкоцікаў і скульптары. Помнікі катом зроблены ў Германіі, Швецыі, Францыі, Іспаніі, Расіі, ва Украіне... Скульптура фатографа з катом у Баранавічах сустракае падарожнікаў каля увахода ў фотастудыю. Скульптурнае кампазіцыя «Стары горад» у Брэсце прысвечана бздомным жывёлам. Мінск адметны кампазіцыяй «Кот Леопольд і мышы» па вуліцы Клумавы. Персаняжы з любімага мультфільма запаланілі амаль увесь двор медэцэнтра.

Нашы продкі надзялялі жывёлу магічнымі здольнасцямі, таму ў беларускай міфалогіі кошкі звязаны з нячыстай сілай. Лічылася, што падчас уцекаў ад Перуна чорт мог набыць аблічча чорнай муркі. Адсюль і ўзнікла павер'е выганяць катоў на двор падчас аблічча чорнай муркі. Аднак не зачалі дом і не спалі яго. У сваю чаргу, бог дабрабыту, урадлівасці і здароўя Дамавік ніколі не зазірэў у хату, на парозе якой ляжыць кот. Мала добрага прадказвае сустрэча з ім у сне: убачыш кошку — з кім-небудзь паб'ешся, ката — чакай падману.

Не абыйшліся беларусы без надання кошкам пазітыўных якасцяў. Лічыцца, што мурманне ката забяспечвае чалавека глыбокі і спакойны сон. Існаваў такі звычай:

Супрацоўніца «Музея ката» з «гаспадарамі».

Чым сучасныя гадаванцы адрозніваюцца ад дзікіх катоў?

каб дзіця не плакала, перад тым, як укладваць яго, трэба было пакласці ў калыску коціца. А яшчэ лічыцца, што вада, якая збіраецца на камянях з адбіткамі ў выглядзе каціных лапак, валодае гаючымі якасцямі. На Беларусі некалькі такіх камянёў: недалёка ад дарогі Волашава — Сорэгі ў Слуцкім раёне і каля вёскі Кеўлы Смагонскага раёна. Нашы продкі верылі, што дух ката служыць абаронай для пасяленцаў і ахоўнікам матэрыяльнага багацця. Не выпадкова на пачатку 50—60-х гг. мінулага стагоддзя людзей ахапіла «модная» хваля: яны скуплялі гліняныя скарычкі ў выглядзе кошкі. У 2011 годзе, у год Ката, Нацыянальны банк Украіны выпусціў памятную манету з аднавадзенай выявай. Хто ведае, можа, і беларусы ўжо ледзь убачыць манету дробнай вартасці з вусатай мышкай.

Беларускі «Музей ката» не збіраецца стаяць на месцы. «У будучыні плануем размясціць у музей карту, на якой адзначаны месцы ў Беларусі, дзе знойдзены астанкі ката, — дзеліцца Ала Мікалаеўна. — Таксама хочам паказаць наведвальнікам тэматычную нумізматычную калекцыю, выдаць кнігу з цікавымі гісторыямі пра катоў, якія даходзяць да нас з розных куткоў Беларусі. Плануем усталяваць плагіны, з дапамогай якіх можна будзе убачыць яшчэ больш цікавых ілюстрацый».

Сёння ў свеце налічваецца ад 400 да 600 мільянаў свойскіх кошака. І гэта толькі прыблізна лічба! А сярэд іх — бэзілі розных масцяў. Прапра... дзедам беларускага быў «кот звычайны», які сёння мае назву «еўрапейскі караткашэрсны». Даўжыня тэла такога варкоціца дасягае 55—60 см, а поўсць рознакаляровая: чорная, рыжая, белая і пярэстая. А ўвогуле, коцікаў не замінюць ніводна сваякая жывёла. З'явіўшыся тысячы гадоў таму, яны працягваюць палыхаць шкоднікаў і сярэваць за чалавекам.

Вераніка УЛАСЕВІЧ.
veronika.ulasevich@mail.ru

«Цяка тут з лесу невялічка Травай заросшая крынічка». Якуб КОЛАС.

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

ЧАС ВЫСАДЖВАЦЬ РАСАДУ

Капуста

Ранняя гатункі капуста высаджваюць пад плёнку з 25 красавіка па 5 мая, сярэдняя — 15—25 мая, позняя — з канца мая да 5 чэрвеня. Перад пасадкай глебу ўвільгатняюць, а расаду за 2 гадзіны да высадкі добра паліваюць. У лункі ўносяць жменьку перагною, 0,5 ч. л. попелу, паліваюць ружовай марганцовай. Засыпаюць глейбай да першых ніжніх лісточкаў.

Расаду капусты саджаюць на адлегласці 60—70 см адзін ад аднаго. Паміж пасадкамі капусты размяшчаюць расліны, якія адпужваюць шкоднікаў (сельдэрэй, памідоры, ісоп, аксаміткі).

Пасля пасадкі расаду добра паліваюць і роўна гэта на працягу 2-2,5 тыдня рэгулярна, выліўшы пад кожную расліну не менш за 2-3 л вады. Рабіць гэта лепш раніцай ці вечарам.

Перац

Добрая расада павінна быць вышынёй 25—30 см з 8—10 лісточкамі. У лункі кладуць жменьку перагною, 1/3 ч. л. суперфасфату, лунку паліваюць вадою або ружовай марганцовай. Саджаць лепш пад вечар. Першыя 1-2 дні расаду прыцяняюць, а затым 5 дзён не паліваюць, у гэты час яна ўкараняецца.

За 2 тыдні да высадкі расаду загартоўваюць. Для гэтага яе выносяць на балкон, калі тэмпература паветра не ніжэй 15 °С. Час «прагулак» пачынаюць з гадзіны і павялічваюць да 8—10 гадзін. Калі на расадзе ўтварыліся бутоны і кветкі, каб яны не абсыпаліся, за 4-5 дзён да высадкі на пастаяннае месца апырскаяе расаду растворам борнай кіслаты. Для гэтага разводзяць 1 ч. л. прапарату на 1 л вады. Перад высадкай за 2-3 дні ў расады дзясюцца лісце ніжэй першай развіўкі сцябла. Расаду перу саджаюць у два рады па дзве расліны ў лунку праз 25 см.

КЛУБНІЦЫ ПАДКОРМЛІВАЮЦЬ ТРЫ РАЗЫ НА ГОД

1. Ранней вясной пасля абразання лісця трускалкі падкармливаюць комплексным мінеральным угнаеннем (нітраамафоскай — 1 ст. л. на 10 л вады) або арганічным угнаеннем (настой каравяку, разведзенага вадою 1:10, або курынага памёту — 1:12). Расліну ўгнаюць пад карань, выкарыстоўваючы 0,5 л раствора пад кожны куст.

2. У перыяд бутанізацыі і паспявання плодуў клубніцы больш патрабуецца калію, таму для падкормкі можна выкарыстоўваць калійную салетру, попел або настой курынага памёту.

Апырскванне трускалак мікраэлементамі падчас цвіцення і росту завязяў значна павялічвае іх ураджайнасць (на 10 л вады — дробка борнай кіслаты).

3. Пасля збору ўраджаю і абрэзкі старога лісця падкармливаюць комплексным мінеральным або арганічным угнаеннем (2 ст. л. нітраамафоскі, 1 шклянку попелу на 10 л вады).

Падкормка трускалак у жніўні мачавінай (30 г на

10 л вады) спрыяе закладцы і павелічэнню кветкавых пупышкаў, што павялічвае ураджай наступнага года. Пасля падкормкі трускалкі неабходна паліць, каб не пашкодзілася каранёвая сістэма.

Ягады любяць мікраэлементы

Ранней вясной дае выдатны вынік апырскванне трускалак сумессю з мікраэлементаў. Такі раствор робіцца з марганцавакіслата калію, малібдэнавакіслата амонія і борнай кіслаты. Кожнага рэчыва бярэцца па два грамы, і гэтую сумесь разводзяць у дзясці літрах вады.

Таксама для падкормкі можна выкарыстоўваць гатовыя комплексныя ўгнаенні, прадугледжаныя спецыяльна для трускалак. Прымяненне такога ўгнаення, якое змяшчае ўсе неабходныя мікраэлементы, павышае ураджайнасць на 30%. Такое павышэнне ўраджайнасці дасягаецца дзякуючы дакладнай збалансаванасці складу ўгнаення.

ДЗЕТКІ — ШТО КВЕТКІ

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 2. Малое дзіцё сее ... а вялікае — сэрца (прык.). 5. «Вырасцеш, ...» (Са-сінне па вуха). «Будзеш дуж, мой братка, \Як мядзведзь — маруха». З верша Я. Купалы «Над калыскай». 11. Высокая травністая расліна сямейства каноплевых; па вераванні палешукоў, бусел прыносіць дзіцяці у ... 13. Дзіцячая гульня, пры якой удзельнікі ўдараюць адзін аднаго далонямі. 15. Маці корміць дзіцяці, як ... людзей (прык.). 16. Зоркі — ... сонца (прык.). 17. Узаранае поле. 18. Падстаўка для плавання дроў. 19. Наведвальнік чыпальні. 21. Школьны ... Скрыначка для ручак, гумак, алоўкаў. 25. Індыец — паслядоўнік індукцыі. 26. Нішто так не старэй чалавека, як скаргі на цяперашнюю ... (прык.). 29. Родная зямля — маці, чужая — маціха (прык.). 30. ... за парог, а дзедзі за пірог (прык.).

4. Высокая гліняная пасудзіна. 6. Сырое, халоднае надвор'е. 7. Круты бераг, роў. 8. Птушчын арла. 9. Дзіця падае — ... прынку падцілае, стары падае — чорт барану падстаўляе (прык.). 10. Сяброўскае наведванне каго-небудзь. 12. Розніца межы, паміж якімі змяняецца якасць-небудзь пераменная велічыня. 14. Першая літара імя або прозвішча. 15. Малыя дзеткі, што чыстыя ... і свецяць, і радуюць у цёмную ночку (прык.). 18. Паўднёвая паўшмизнаковая расліна, якая сцялецца па зямлі. 20. Марская птушка. 22. Што робіць ... тое і ваўчаны (прык.). 23. Малады гадзі — залаты ... (прык.). 24. Руханне на транспарце ў розных напрамках. 27. Мера зямельнай плошчы. 28. Буйная жвачная жывёліна з доўгай поўсцю і рагамі.

1	2	3	4	5	6	7	8
	10		11				12
13			14			15	
16						17	
18						19	20
21				22	23	24	25
			26				
		27					28
29					30		

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ, г. Дзяржынск.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Дзеткі, што кветкі — ... любяць (прык.). 3. Другая нота музычнай гамы.

жыццё, якое жыве ў гэтым свеце.

Сёння

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	4.53	21.22	16.29
Віцебск	4.36	21.19	16.43
Магілёў	4.42	21.11	16.29
Гомель	4.47	21.01	16.14
Гродна	5.09	21.36	16.27
Брэст	5.18	21.28	16.10

Месяц

Поўня 22.05—28.05.
Месяц у сусур'і Казарога.

Імяніны

Пр. Германа, Дзяніса, Пятра.
К. Вяліты, Барыса, Лявона, Рыгора.

ЗАЎТРА

Геамагнітныя ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 746мм рт.ст. +9...+11°C +18...+20°C	ГРОДНА 749мм рт.ст. +11...+13°C +21...+23°C	МІНСК 740мм рт.ст. +10...+12°C +19...+21°C	МАГІЛЁў 740мм рт.ст. +8...+10°C +19...+21°C
БРЭСТ 748мм рт.ст. +12...+14°C +21...+22°C	ГОМЕЛЬ 746мм рт.ст. +10...+12°C +19...+21°C		

Абзначэнні:

- — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
- — невялікія геамагнітныя узрушэнні
- — слабая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА +24...+26°C	КІЕў +20...+22°C	РЫГА +15...+17°C
ВІЛЬНЮС +21...+23°C	МАСКВА +21...+23°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +18...+20°C

УСМІХНЕМСЯ

Жонка напрасіла перадаць ёй цюбік з памадамі, а я пераблытаў і даў цюбік з суперклеем. Яна да гэтага часу са мной не размаўляе.

Сям'я — гэта калі ясі цукеркі, якія жонцы падарылі на рабоце.

— Дзяўчына, а я абсалютна вольны!
— Пачакайце, мужчына, давайце ўдакладнім — вольны ці наогул нікому не патрэбны?

Лепшыя месцы для паркоўкі ахоўваюцца эвакуатарам.

— А вашага ката паглядзіць можна?
— Вядома! Толькі хвілінку пачакайце, я зараз прынесу ёд і бітны.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 2 А ДА 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙСЬКІХ РЭСУРСЫ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІВІНАў (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СПАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЮШК, Л. ЦИМОШЫЦ (намеснік галоўнага рэдактара).

Выдавец — Рэдакцыя-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэры: 287 18 81.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.by.

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМА e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрававання ёй лісьмаў. Перадруж матэрыялы, апублікаваныя ў «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адлюкванна ў Рэспубліканскім унітарным прапракравстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.023. Індэкс 63850. Зак. № 2021.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 24 мая 2016 года.

Фота Навы БУЖИЧ